

Verslag 2016

Gedetailleerde statistische tabellen

Inhoudstafel

Voornaamste macro-economische indicatoren in het eurogebied en in de andere belangrijkste economieën	5
Bbp en belangrijkste bestedingscategorieën, naar volume	7
Deflatoren van het bbp en van de belangrijkste bestedingscategorieën	9
Bbp en belangrijkste bestedingscategorieën, tegen lopende prijzen	10
Toegevoegde waarde van de verschillende bedrijfstakken, naar volume	12
Arbeidsmarkt	13
Werkgelegenheidsgraad	14
Werkloosheidsgraad	15
Inactiviteitsgraad	16
Werkgelegenheidsgraad: uitsplitsing per gewest	17
Werkloosheidsgraad: uitsplitsing per gewest	18
Inactiviteitsgraad: uitsplitsing per gewest	19
Geharmoniseerde consumptieprijsindex	20
Synthetische rekeningen van de particulieren, tegen lopende prijzen	21
Synthetische rekeningen van de ondernemingen, tegen lopende prijzen	22
Synthetische rekeningen van het buitenland, tegen lopende prijzen	23
Ontvangsten, uitgaven en financieringssaldo van de overheid	24
Financieringssaldo per deelsector van de overheid	25
Geconsolideerde brutoschuld van de overheid	26
Determinanten van de verandering van de geconsolideerde brutoschuld van de overheid	27
Lopende rekening en kapitaalrekening volgens de betalingsbalans	28
Vorming van financiële activa door en nieuwe financiële verplichtingen van de particulieren	29
Vorming van financiële activa door en nieuwe financiële verplichtingen van de niet-financiële ondernemingen	30
Vorming van financiële activa door en nieuwe financiële verplichtingen van de monetaire financiële instellingen	31
Vorming van financiële activa door en nieuwe financiële verplichtingen van de niet-monetaire financiële instellingen	32
Overzicht van de aan het toezicht van de nationale bank van België onderworpen instellingen	33
Structuur van de balans van de kredietinstellingen naar Belgisch recht per product	34
Basiscomponenten van de resultatenrekening van de kredietinstellingen naar Belgisch recht	35
Belangrijkste componenten van de balans van de verzekeringsondernemingen	36
Resultatenrekening van de verzekeringsondernemingen	37
Niveau en samenstelling van de beschikbare solvabiliteitsmarge van de verzekeringsondernemingen	38
Netto-uitgiften van effecten door de financiële instellingen, de niet-financiële ondernemingen en de overheid	39
Rentetarieven	40

TABEL 1 VOORNAAMSTE MACRO-ECONOMISCHE INDICATOREN IN HET EUROGEBIED EN IN DE ANDERE BELANGRIJKSTE ECONOMIEËN (1/2)
(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	Bbp ¹			Werkloosheidsgraad ²			Inflatie		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Eurogebied	1,2	2,0	1,7	11,6	10,9	10,1	0,4	0,0	0,3
Duitsland	1,6	1,7	1,9	5,0	4,6	4,4	0,8	0,1	0,4
Frankrijk	0,6	1,3	1,3	10,3	10,4	10,0	0,6	0,1	0,3
Italië	0,1	0,7	0,7	12,7	11,9	11,5	0,2	0,1	0,0
Spanje	1,4	3,2	3,2	24,5	22,1	19,7	-0,2	-0,6	-0,4
Nederland	1,4	2,0	1,7	7,4	6,9	6,1	0,3	0,2	0,1
België	1,7	1,5	1,2	8,6	8,6	8,0	0,5	0,6	1,8
Oostenrijk	0,6	1,0	1,5	5,6	5,7	5,9	1,5	0,8	1,0
Griekenland	0,4	-0,2	-0,3	26,5	24,9	23,5	-1,4	-1,1	0,1
Finland	-0,7	0,2	0,8	8,7	9,4	9,0	1,2	-0,2	0,3
Portugal	0,9	1,6	0,9	14,1	12,6	11,1	-0,2	0,5	0,7
Ierland	8,5	26,3	4,1	11,3	9,4	8,3	0,3	0,0	-0,2
Slowakije	2,6	3,8	3,4	13,2	11,5	9,7	-0,1	-0,3	-0,5
Luxemburg	4,7	3,5	3,6	6,0	6,4	6,2	0,7	0,1	0,0
Slovenië	3,1	2,3	2,2	9,7	9,0	8,4	0,4	-0,8	0,1
Cyprus	0,1	0,7	0,7	16,1	15,0	12,5	-0,3	-1,5	-1,1
Estland	2,8	1,4	1,1	7,4	6,2	6,5	0,5	0,1	0,8
Malta	3,5	6,2	4,1	5,8	5,4	5,0	0,8	1,2	1,0
Letland	2,1	2,7	1,9	10,8	9,9	9,6	0,7	0,2	-0,1
Litouwen	3,5	1,8	2,0	10,7	9,1	7,6	0,2	-0,7	0,7
Verenigd Koninkrijk	3,1	2,2	2,0	6,1	5,3	4,9	1,5	0,0	0,7
Verenigde Staten	2,4	2,6	1,6	6,2	5,3	4,9	1,6	0,1	1,2
Japan	0,0	1,2	0,9	3,6	3,4	3,1	2,7	0,8	-0,3
China	7,3	6,9	6,7	4,1	4,1	4,1	2,1	1,5	2,1

Bronnen: EC, IMF, OESO, NBB.

1 Voor kalenderinvloeden gezuiverte gegevens naar volume.

2 Verhouding, in %, tussen het aantal werklozen en de beroepsbevolking.

TABEL 2 VOORNAAMSTE MACRO-ECONOMISCHE INDICATOREN IN HET EUROGEBIED EN IN DE ANDERE BELANGRIJKSTE ECONOMIEËN (2/2)
(in % Bbp)

	Lopende rekening			Financieringssaldo van de overheid			Overheidsschuld		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Eurogebied	2,5	3,3	3,7	-2,6	-2,1	-1,8	94,4	92,6	91,6
Duitsland	7,5	8,5	9,0	0,3	0,7	0,6	74,9	71,2	68,1
Frankrijk	-3,2	-2,0	-2,1	-4,0	-3,5	-3,3	95,3	96,2	96,4
Italië	1,9	1,6	2,8	-3,0	-2,6	-2,4	131,9	132,3	133,0
Spanje	1,0	1,3	1,7	-6,0	-5,1	-4,6	100,4	99,8	99,5
Nederland	8,5	8,5	8,5	-2,3	-1,9	-0,8	67,9	65,1	63,0
België	-0,7	0,4	1,0	-3,1	-2,5	-2,8	106,5	105,8	106,6
Oostenrijk	2,6	2,5	2,8	-2,7	-1,0	-1,5	84,4	85,5	83,5
Griekenland	-2,6	0,0	0,0	-3,6	-7,5	-2,5	179,7	177,4	179,7
Finland	-1,3	-0,8	-0,8	-3,2	-2,8	-2,4	60,2	63,6	65,4
Portugal	-0,3	-0,3	0,5	-7,2	-4,4	-2,7	130,6	129,0	130,3
Ierland	1,7	10,2	7,9	-3,7	-1,9	-0,9	105,2	78,6	75,4
Slowakije	0,6	0,1	0,6	-2,7	-2,7	-2,2	53,6	52,5	53,3
Luxemburg	5,1	5,2	5,6	1,5	1,6	1,3	22,7	22,1	23,2
Slovenië	6,2	5,4	7,4	-5,0	-2,7	-2,4	80,9	83,1	80,2
Cyprus	-4,4	-3,0	-2,8	-8,8	-1,1	-0,3	107,1	107,5	107,1
Estland	1,0	2,1	1,8	0,7	0,1	0,5	10,7	10,1	9,4
Malta	7,1	2,6	2,0	-2,1	-1,4	-0,7	67,0	64,0	62,1
Letland	-2,0	-0,8	0,0	-1,6	-1,3	-0,8	40,7	36,3	40,0
Litouwen	3,8	-2,2	0,1	-0,7	-0,2	-0,6	40,5	42,7	40,8
Verenigd Koninkrijk	-4,7	-5,4	-5,6	-5,7	-4,3	-3,5	88,1	89,1	89,2
Verenigde Staten	-2,3	-2,6	-2,5	-5,0	-4,4	-5,0	112,3	114,0	115,6
Japan	0,8	3,3	3,8	-6,2	-5,4	-5,2	227,7	229,9	233,7
China	2,7	3,0	2,4	-0,6	-1,3	-1,8	39,8	42,9	46,3

Bronnen: EC, IMF, OESO, NBB.

TABEL 3 BBP EN BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN, NAAR VOLUME

(voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens; veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 r
Consumptieve bestedingen van de particulieren	1,9	1,7	0,5	2,7	0,3	0,6	0,7	0,6	1,1	0,7
Consumptieve bestedingen van de overheid	1,9	2,8	1,1	1,0	1,3	1,4	0,1	1,4	0,5	0,2
Bruto-investeringen in vaste activa	6,8	1,9	-6,6	-0,8	4,2	0,2	-1,5	5,1	2,4	2,4
Woningen	4,7	-2,2	-10,4	1,8	-2,5	-0,1	-3,9	4,7	0,8	5,4
Ondernemingen	7,6	3,3	-7,5	-2,1	6,5	0,0	-0,3	5,6	3,1	1,2
Overheid	6,7	2,5	11,0	0,8	5,9	2,2	-4,2	3,1	1,9	3,6
p.m. Finale binnenlandse bestedingen ^{1,2}	3,0	2,0	-1,1	1,5	1,4	0,7	0,1	1,8	1,2	1,0
Voorraadwijziging ¹	0,3	0,1	-0,8	0,5	0,7	-0,9	-0,6	0,4	0,3	-0,5
Netto-uitvoer van goederen en diensten ¹	0,2	-1,2	-0,4	0,7	-0,3	0,3	0,4	-0,6	0,0	0,8
Uitvoer van goederen en diensten	5,7	1,7	-9,4	10,3	6,7	1,8	0,8	5,1	4,3	5,8
Invoer van goederen en diensten	5,7	3,5	-9,0	9,6	7,3	1,4	0,3	5,9	4,3	5,0
Bbp	3,4	0,7	-2,3	2,7	1,8	0,1	-0,1	1,7	1,5	1,2
Handelsoverschot (+) of -tekort (-) als gevolg van de ruilvoerverandering ³	0,1	-2,0	2,0	-1,1	-0,9	-0,2	0,1	0,4	0,8	0,9
Saldo van de primaire inkomens ontvangen van het buitenland ³	0,0	1,0	-2,2	3,1	-2,1	1,4	-0,8	-1,1	-0,5	-0,6
Bni	3,5	-0,3	-2,4	4,6	-1,3	1,3	-0,8	0,9	1,8	1,4
p.m. Totale binnenlandse bestedingen ⁴	3,3	2,1	-1,9	2,0	2,2	-0,2	-0,5	2,3	1,5	0,4
Finale bestedingen ⁵	4,3	1,9	-5,3	5,5	4,2	0,7	0,1	3,5	2,8	2,9
Overheidsbestedingen ⁶	2,3	2,8	2,0	1,0	1,7	1,5	-0,3	1,6	0,6	0,5

Bronnen: INR, NBB.

1 Bijdrage tot de verandering van het bbp.

2 Consumptieve bestedingen van de particulieren en van de overheid en bruto-investeringen in vaste activa.

3 Bijdrage tot de verandering van het bni.

4 Finale binnenlandse bestedingen en voorraadwijziging.

5 Totale binnenlandse bestedingen en uitvoer van goederen en diensten.

6 Consumptieve bestedingen en bruto-investeringen in vaste activa van de overheid.

TABEL 4 BBP EN BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN, NAAR VOLUME

(voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverte gegevens; veranderingspercentages t.o.v. het overeenstemmende kwartaal van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2014				2015				2016			
	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4
Consumptieve bestedingen van de particulieren	0,4	0,9	0,6	0,6	1,0	1,2	1,0	1,1	0,5	0,3	0,9	n.
Consumptieve bestedingen van de overheid	0,3	1,3	1,9	2,2	1,5	0,9	-0,1	-0,4	-0,2	-0,3	-0,1	n.
Bruto-investeringen in vaste activa.....	2,4	3,6	9,7	4,8	12,8	-0,1	-4,6	2,3	-5,2	7,1	5,0	n.
Woningen.....	2,1	4,7	5,5	6,7	4,0	-0,5	-1,3	1,1	2,2	7,0	7,6	n.
Ondernemingen.....	2,5	3,1	12,3	4,4	17,2	0,0	-6,7	3,0	-8,4	7,9	4,4	n.
Overheid	1,9	4,7	2,2	3,4	3,9	0,0	3,1	0,6	1,2	2,7	2,6	n.
<i>p.m. Finale binnenlandse bestedingen</i> ^{1,2} ..	0,8	1,6	3,0	1,9	3,8	0,8	-0,6	1,0	-1,1	1,7	1,6	n.
Voorraadwijziging ¹	0,1	0,2	1,2	0,1	0,0	0,7	0,2	0,2	0,2	-0,7	-0,9	n.
Netto-uitvoer van goederen en diensten ¹ ..	0,7	-0,1	-2,4	-0,5	-2,4	0,1	1,8	0,5	2,1	0,1	0,6	n.
Uitvoer van goederen en diensten.....	4,8	5,9	4,9	4,8	4,9	4,1	3,7	4,3	4,4	4,2	4,2	n.
Invoer van goederen en diensten	4,0	6,0	7,9	5,5	7,9	4,1	1,5	3,8	1,9	3,8	3,3	n.
Bbp.....	1,6	1,7	1,7	1,5	1,4	1,6	1,4	1,6	1,3	1,2	1,3	1,1
<i>p.m. Bbp, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande kwartaal</i>	0,5	0,4	0,4	0,3	0,4	0,6	0,1	0,5	0,1	0,5	0,2	0,4
<i>p.m. Totale binnenlandse bestedingen</i> ³	0,9	1,8	4,2	2,1	3,8	1,6	-0,4	1,2	-0,8	0,9	0,5	n.
<i>Finale bestedingen</i> ⁴	2,7	3,7	4,5	3,3	4,3	2,7	1,5	2,6	1,6	2,4	2,2	n.
<i>Overheidsbestedingen</i> ⁵	0,5	1,6	2,0	2,3	1,7	0,8	0,2	-0,4	0,0	-0,1	0,2	n.

Bronnen: INR, NBB.

1 Bijdrage tot de verandering van het bbp.

2 Consumptieve bestedingen van de particulieren en van de overheid en bruto-investeringen in vaste activa.

3 Finale binnenlandse bestedingen en voorraadwijziging.

4 Totale binnenlandse bestedingen en uitvoer van goederen en diensten.

5 Consumptieve bestedingen en bruto-investeringen in vaste activa van de overheid.

TABEL 5 DEFLATOREN VAN HET BBP EN VAN DE BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN
(niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 r
Consumptieve bestedingen van de particulieren	2,9	3,2	-0,4	1,7	3,0	2,0	0,8	0,7	0,3	1,6
Consumptieve bestedingen van de overheid	2,1	4,4	3,7	1,6	3,5	2,9	1,9	-0,1	0,5	2,0
Bruto-investeringen in vaste activa.....	2,8	4,0	-0,6	2,0	3,1	2,2	0,7	0,4	0,4	0,5
Woningen.....	4,5	7,8	1,2	1,6	1,5	3,1	1,6	0,3	0,3	0,6
Ondernemingen.....	2,2	2,8	-1,2	2,0	3,5	2,0	0,5	0,4	0,5	0,6
Overheid	2,6	2,9	-1,2	2,5	4,3	1,8	0,3	0,1	-0,4	0,3
p.m. Finale binnenlandse bestedingen ¹	2,7	3,7	0,5	1,8	3,1	2,3	1,1	0,5	0,4	1,4
Ruilvoet.....	0,2	-2,6	3,1	-1,6	-1,2	-0,2	0,1	0,4	1,0	1,0
Uitvoer van goederen en diensten.....	2,2	3,9	-5,4	4,6	3,9	1,3	-0,3	-1,0	-2,1	-1,5
Invoer van goederen en diensten	2,0	6,6	-8,3	6,3	5,1	1,5	-0,5	-1,4	-3,1	-2,5
Bbp.....	2,1	2,0	0,8	1,9	2,0	2,1	1,2	0,7	0,9	1,6
Bni	1,9	4,1	-1,3	3,1	3,0	2,3	1,1	0,3	0,1	0,8
p.m. Totale binnenlandse bestedingen ²	1,9	4,1	-1,3	3,1	3,0	2,3	1,1	0,3	0,1	0,5
Finale bestedingen ³	2,0	4,0	-3,0	3,8	3,4	1,8	0,4	-0,3	-0,9	-0,4
Overheidsbestedingen ⁴	2,1	4,2	3,3	1,7	3,6	2,7	1,8	-0,1	0,4	1,9

Bronnen: INR, NBB.

1 Consumptieve bestedingen van de particulieren en van de overheid en bruto-investeringen in vaste activa.

2 Finale binnenlandse bestedingen en voorraadwijziging.

3 Totale binnenlandse bestedingen en uitvoer van goederen en diensten.

4 Consumptieve bestedingen en bruto-investeringen in vaste activa van de overheid.

TABEL 6 BBP EN BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN, TEGEN LOPENDE PRIJZEN
 (voor kalenderinvloeden gezuiverte gegevens; veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 r
Consumptieve bestedingen van de particulieren	4,8	4,9	0,1	4,5	3,4	2,6	1,6	1,4	1,4	2,3
Consumptieve bestedingen van de overheid	4,1	7,3	4,9	2,6	4,8	4,3	2,0	1,4	0,9	2,2
Bruto-investeringen in vaste activa	9,7	6,0	-7,2	1,1	7,5	2,4	-0,8	5,5	2,8	2,9
Woningen	9,4	5,4	-9,3	3,5	-1,1	2,9	-2,3	5,1	1,1	6,0
Ondernemingen	9,9	6,3	-8,6	-0,1	10,3	2,0	0,2	6,0	3,6	1,8
Overheid	9,5	5,5	9,6	3,3	10,5	4,0	-3,9	3,2	1,4	3,7
p.m. Finale binnenlandse bestedingen ^{1,2}	5,8	5,7	-0,6	3,3	4,6	3,0	1,1	2,3	1,6	2,4
Voorraadwijziging ¹	-0,4	0,5	-2,6	1,8	0,6	-0,8	-0,6	0,2	0,0	-1,1
Netto-uitvoer van goederen en diensten ¹	0,4	-3,3	1,7	-0,4	-1,3	0,1	0,5	-0,2	0,8	1,6
Uitvoer van goederen en diensten	8,0	5,6	-14,3	15,5	10,9	3,1	0,5	4,1	2,0	4,3
Invoer van goederen en diensten	7,8	10,4	-16,5	16,6	12,8	2,9	-0,2	4,4	1,1	2,4
Bbp	5,5	2,7	-1,5	4,7	3,8	2,2	1,1	2,3	2,4	2,9
Saldo van de primaire inkomens ontvangen van het buitenland ³	0,0	1,1	-2,2	3,2	-2,0	1,5	-0,8	-1,1	-0,5	-0,6
Bni	5,5	3,8	-3,6	7,8	1,7	3,7	0,3	1,2	1,9	2,2
p.m. Totale binnenlandse bestedingen ⁴	5,3	6,2	-3,2	5,2	5,2	2,1	0,6	2,6	1,6	1,3
Finale bestedingen ⁵	6,5	6,0	-8,1	9,4	7,7	2,5	0,5	3,2	1,8	2,7
Overheidsbestedingen ⁶	4,5	7,2	5,3	2,7	5,3	4,3	1,5	1,5	1,0	2,4

Bronnen: INR, NBB.

1 Bijdrage tot de verandering van het bbp.

2 Consumptieve bestedingen van de particulieren en van de overheid en bruto-investeringen in vaste activa.

3 Bijdrage tot de verandering van het bni.

4 Finale binnenlandse bestedingen en voorraadwijziging.

5 Totale binnenlandse bestedingen en uitvoer van goederen en diensten.

6 Consumptieve bestedingen en bruto-investeringen in vaste activa van de overheid.

TABEL 7 BBP EN BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN, TEGEN LOPENDE PRIJZEN
(niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 r
Consumptieve bestedingen van de particulieren	172 866	181 392	181 546	189 693	196 069	201 182	204 394	207 243	210 154	215 050
Consumptieve bestedingen van de overheid	74 412	79 857	83 782	85 999	90 128	94 011	95 892	97 188	98 098	100 328
Bruto-investeringen in vaste activa.....	80 096	84 890	78 782	79 665	85 612	87 674	86 967	91 760	94 356	97 116
Woningen	20 065	21 154	19 186	19 852	19 630	20 205	19 732	20 735	20 959	22 213
Ondernemingen	52 999	56 315	51 463	51 415	56 705	57 823	57 962	61 459	63 693	64 827
Overheid	7 032	7 421	8 132	8 398	9 278	9 646	9 273	9 566	9 705	10 076
p.m. Finale binnenlandse bestedingen ¹	327 373	346 140	344 109	355 357	371 809	382 867	387 252	396 191	402 608	412 493
Voorraadwijziging	4 178	6 213	-3 220	3 184	5 336	2 244	- 13	942	891	-3 850
Netto-uitvoer van goederen en diensten	13 161	1 713	7 892	6 560	1 962	2 390	4 472	3 673	6 852	13 415
Uitvoer van goederen en diensten	267 121	282 176	241 739	279 114	309 486	318 935	320 461	333 478	340 295	354 816
Invoer van goederen en diensten	253 959	280 463	233 847	272 554	307 524	316 546	315 988	329 805	333 443	341 401
Bbp	344 713	354 066	348 781	365 101	379 106	387 500	391 712	400 805	410 351	422 058
Saldo van de primaire inkomens ontvangen van het buitenland	4 523	8 301	430	11 508	3 823	9 482	6 475	2 127	149	-2 454
Bni	349 235	362 367	349 211	376 608	382 929	396 983	398 187	402 933	410 500	419 604
p.m. Totale binnenlandse bestedingen ²	331 551	352 353	340 889	358 541	377 145	385 110	387 239	397 133	403 499	408 643
Finale bestedingen ³	598 672	634 529	582 628	637 654	686 630	704 046	707 700	730 611	743 794	763 458
Overheidsbestedingen ⁴	81 443	87 278	91 914	94 397	99 405	103 656	105 165	106 754	107 803	110 404

Bronnen: INR, NBB.

1 Consumptieve bestedingen van de particulieren en van de overheid en bruto-investeringen in vaste activa.

2 Finale binnenlandse bestedingen en voorraadwijziging.

3 Totale binnenlandse bestedingen en uitvoer van goederen en diensten.

4 Consumptieve bestedingen en bruto-investeringen in vaste activa van de overheid.

TABEL 8 TOEGEVOEGDE WAARDE VAN DE VERSCHILLENDEN BEDRIJFSTAKKEN, NAAR VOLUME
(niet voor kalenderinvloeden gezuiverte gegevens, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	p.m. In % van het bbp van 2015
Landbouw, bosbouw en visserij	-0,3	0,6	-8,9	7,8	0,8	-0,8	-14,6	-1,4	13,5	0,7
Industrie, energie en water	5,4	-1,2	-7,5	6,1	1,4	-1,5	0,6	3,9	4,0	15,1
Winning van delfstoffen	4,7	22,1	-22,3	1,6	13,1	-11,1	-8,7	18,4	-18,8	0,1
Verwerkende nijverheid	6,0	-1,3	-10,6	6,4	1,8	0,2	1,7	3,8	4,2	12,8
waarvan:										
Voedingsmiddelen, dranken, tabak	6,8	5,6	1,5	0,5	7,3	9,0	-4,3	4,2	0,8	1,9
Textiel, hout, papier en drukkerijen	5,2	-1,7	-15,8	-3,6	-1,1	-2,7	-5,7	2,0	-0,8	1,0
Chemie en rubber ¹	6,0	-0,6	-4,5	13,4	-1,6	-1,3	6,4	1,3	7,8	5,1
IJzer en staal en metaalverwerkende nijverheid	10,6	-6,8	-21,7	7,1	6,1	8,6	7,1	13,2	14,0	1,7
Informaticaproducten en elektrische apparatuur	1,5	-0,7	-27,1	3,5	-6,6	-7,4	-6,6	1,0	-11,5	0,6
Machines en werktuigen, transportmiddelen	4,1	-4,0	-24,7	6,4	5,4	-6,2	-1,7	4,7	1,1	1,8
Overige verwerkende nijverheid	0,6	2,0	32,8	-2,4	7,0	-3,8	2,0	2,0	-1,8	0,7
Elektriciteit en gas	2,5	0,8	9,3	3,2	-3,6	-16,4	-4,8	9,4	5,3	1,4
Water	0,5	-5,3	17,7	7,5	4,0	6,0	-4,5	-6,2	1,2	0,9
Bouwnijverheid	1,8	1,1	0,0	0,2	6,0	0,8	-1,7	1,5	3,2	5,0
Diensten										
Handel en herstelling	7,1	0,2	-3,9	2,5	0,0	-0,9	-1,8	1,4	1,3	11,0
Vervoer en opslag	2,3	2,8	-2,7	2,2	3,3	-1,0	-4,1	-0,3	0,0	4,9
Horeca	-3,3	2,3	-10,9	-0,2	-0,5	0,2	1,4	0,4	-2,6	1,6
Informatie en communicatie	3,8	2,4	4,8	1,5	2,2	1,8	-3,8	0,1	3,3	3,7
Financiële diensten	-4,0	1,5	-3,4	5,2	5,1	4,7	-0,6	0,5	-0,2	5,6
Exploitatie van en handel in onroerend goed	1,3	1,9	2,5	2,0	1,8	0,3	-0,8	0,0	0,9	7,5
Rechtskundige en administratieve dienstverlening, R&D	6,9	3,4	-2,9	2,6	4,9	-3,1	3,9	3,4	2,8	12,4
Overheid en onderwijs	1,5	1,6	-0,5	0,8	0,4	1,1	1,4	2,2	0,0	13,2
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening ..	2,2	1,9	4,1	-0,6	0,8	3,7	-0,6	-0,5	-0,7	6,7
Overige diensten	0,8	3,3	-2,8	0,6	3,0	2,0	0,2	0,2	-0,1	2,0
Toegeweegde waarde van de bedrijfstakken, tegen basisprijzen	3,4	1,2	-2,3	2,5	2,1	0,1	-0,1	1,7	1,6	89,5
Productgebonden belastingen, ongerekend subsidies ²	0,4	-0,4	-0,2	0,4	-0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	10,5
Bbp	3,4	0,7	-2,3	2,7	1,8	0,1	-0,1	1,7	1,5	100,0

Bronnen: INR.

1 Deze indeling bevat eveneens de vervaardiging van cokes en de farmaceutische nijverheid.

2 Bijdrage tot de verandering van het bbp.

TABEL 9

ARBEIDSMARKT

(jaargemiddelden, duizenden personen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 r
Bevolking op arbeidsleeftijd ¹	7 012	7 074	7 124	7 180	7 225	7 247	7 259	7 268	7 284	7 302
Beroepsbevolking.....	4 977	5 031	5 075	5 118	5 159	5 194	5 203	5 235	5 257	5 291
Nationale werkgelegenheid	4 451	4 530	4 524	4 553	4 614	4 635	4 619	4 637	4 679	4 738
Grensarbeiders (saldo).....	77	78	78	79	79	80	79	78	77	77
Binnenlandse werkgelegenheid	4 374	4 453	4 446	4 474	4 535	4 555	4 540	4 559	4 601	4 661
Zelfstandigen	706	716	722	727	735	743	749	756	767	782
Loontrekkenden	3 668	3 737	3 724	3 747	3 800	3 812	3 791	3 803	3 834	3 879
Conjunctuurgevoelige bedrijfstakken ²	2 335	2 381	2 348	2 352	2 384	2 380	2 354	2 354	2 370	2 398
Overheid en onderwijs	766	776	783	790	795	797	800	805	806	807
Overige diensten ³	567	580	593	605	621	636	637	644	658	674
Werkloosheid ⁴	526	500	551	565	545	559	584	598	579	553

Bronnen: ADS, FPB, INR, RVA, NBB.

1 Personen in de leeftijdscategorie van 15 tot 64 jaar.

2 Namelijk de bedrijfstakken landbouw; industrie; bouwnijverheid; productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht; productie en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering; handel; reparatie van auto's en motorfietsen; vervoer en opslag; verblijfsaccommodatie en restaurants; informatie en communicatie; financiële activiteiten en verzekeringen; exploitatie van en handel in onroerend goed; vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten; en administratieve en ondersteunende diensten.

3 Namelijk de bedrijfstakken menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening; kunst, amusement en recreatie; overige diensten; en huishoudens als werkgever.

4 Niet-werkende werkzoekenden, bestaande uit de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (exclusief de niet-werkzoekende oudere werklozen), alsook de andere verplicht of vrijwillig ingeschreven werkzoekenden. De reeds in de werkgelegenheid opgenomen PWA-werknemers werden uit dit totaal geweerd.

TABEL 10 WERKGELEGENHEIDSGRAAD

(in % van de overeenstemmende bevolking in de leeftijdscategorie van 20 tot 64 jaar¹, jaargemiddelen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ²
Totaal	67,7	68,0	67,1	67,6	67,3	67,2	67,2	67,3	67,2	67,2
p.m. Totaal (van 15 tot 64 jaar)	62,0	62,4	61,6	62,0	61,9	61,8	61,8	61,9	61,8	61,9
Naar geslacht										
Vrouwen	60,3	61,3	61,0	61,6	61,5	61,7	62,1	62,9	63,0	62,5
Mannen.	75,0	74,7	73,2	73,5	73,0	72,7	72,3	71,6	71,3	72,0
Naar leeftijd										
Van 20 tot 29 jaar	64,5	64,5	61,8	61,0	60,5	59,4	57,9	57,8	57,6	57,2
Van 30 tot 54 jaar	79,7	80,5	79,9	80,5	79,8	79,9	79,8	79,7	79,3	79,4
Van 55 tot 64 jaar	34,4	34,5	35,3	37,3	38,7	39,5	41,7	42,7	44,0	45,1
Naar gewest										
Brussel	59,4	60,2	59,5	59,2	58,2	58,2	56,8	58,7	58,7	59,1
Vlaanderen	71,9	72,3	71,5	72,1	71,8	71,5	71,9	71,9	71,9	71,7
Wallonië	62,6	62,8	61,7	62,2	62,2	62,5	62,3	61,8	61,5	62,1
Naar scholingsniveau										
Ten hoogste lager secundair.	49,5	49,1	47,7	48,4	47,3	47,1	46,8	46,6	45,6	45,3
Ten hoogste hoger secundair.	69,3	70,1	68,8	69,1	68,9	68,5	68,6	67,2	67,2	67,1
Hoger	83,7	83,0	81,9	81,9	82,0	81,8	81,0	82,0	81,8	81,9
Naar nationaliteit										
Belgen.	68,9	69,1	68,4	68,8	68,7	68,6	68,7	68,6	68,5	68,6
Staatsburgers van andere EU-landen ³	63,4	65,4	62,4	65,0	65,1	65,2	63,6	65,7	66,5	66,9
Overige.	40,3	42,1	40,9	40,4	39,6	38,9	39,9	40,5	45,2	41,5

Bron: ADS.

1 Deze werkgelegenheidsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar arbeidskrachten.

2 Gemiddelden van de eerste drie kwartalen.

3 Met uitzondering van Kroatië dat op 1 juli 2013 toetrad tot de Europese Unie.

TABEL 11 WERKLOOSHEIDSGRAAD

(in % van de overeenstemmende beroepsbevolking in de leeftijdscategorie van 15 tot 64 jaar¹, jaargemiddelen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ²
Totaal	7,5	7,0	8,0	8,4	7,2	7,6	8,5	8,6	8,6	8,1
Naar geslacht										
Vrouwen	8,5	7,6	8,1	8,6	7,2	7,4	8,2	8,0	7,8	7,9
Mannen.....	6,7	6,5	7,8	8,2	7,2	7,7	8,7	9,1	9,2	8,3
Naar leeftijd										
Van 15 tot 24 jaar	18,8	18,0	21,9	22,4	18,7	19,8	23,7	23,2	22,1	20,3
Van 25 tot 54 jaar	6,6	6,1	6,8	7,3	6,4	6,7	7,4	7,6	7,7	7,3
Van 55 tot 64 jaar	4,2	4,4	5,1	4,6	4,0	4,5	5,4	5,4	5,6	5,8
Naar gewest										
Brussel	17,2	16,0	15,9	17,4	17,1	17,5	19,3	18,5	17,5	17,2
Vlaanderen	4,4	3,9	5,0	5,2	4,3	4,6	5,1	5,1	5,2	5,1
Wallonië	10,5	10,1	11,2	11,5	9,5	10,1	11,4	12,0	12,0	10,8
Naar scholingsniveau										
Ten hoogste lager secundair.....	13,0	12,5	13,7	15,4	14,1	14,2	16,0	16,4	17,0	16,8
Ten hoogste hoger secundair	7,6	7,0	8,1	8,2	6,8	7,8	8,3	8,8	8,7	8,3
Hoger	3,8	3,6	4,5	4,5	3,8	4,0	4,9	4,7	4,6	4,2
Naar nationaliteit										
Belgen	6,8	6,3	7,1	7,5	6,3	6,5	7,4	7,5	7,6	7,2
Staatsburgers van andere EU-landen ³	9,8	9,1	11,0	11,0	10,3	11,1	12,5	11,4	11,0	10,1
Overige	29,6	27,4	29,5	30,6	27,8	30,7	29,9	31,0	24,0	27,3

Bron: ADS.

¹ Deze werkloosheidsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar arbeidskrachten.² Gemiddelen van de eerste drie kwartalen.³ Met uitzondering van Kroatië dat op 1 juli 2013 toetrad tot de Europese Unie.

TABEL 12

INACTIVITEITSGRAAD

(in % van de overeenstemmende bevolking in de leeftijdscategorie van 15 tot 64 jaar¹, jaargemiddelen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ²
Totaal	32,9	32,9	33,1	32,3	33,3	33,1	32,5	32,3	32,4	32,6
Naar geslacht										
Vrouwen	39,6	39,2	39,1	38,2	38,9	38,7	37,7	37,0	37,0	37,5
Mannen.	26,4	26,7	27,2	26,6	27,7	27,5	27,3	27,6	27,8	27,8
Naar leeftijd										
Van 15 tot 24 jaar	66,1	66,6	67,6	67,5	68,0	68,5	69,0	69,8	70,0	71,6
Van 25 tot 54 jaar	14,7	14,3	14,4	13,7	15,3	15,0	14,7	14,4	14,9	15,2
Van 55 tot 64 jaar	64,1	63,9	62,8	60,8	59,7	58,6	55,9	54,9	53,4	52,2
Naar gewest										
Brussel	33,9	33,8	34,5	33,7	35,1	34,6	34,9	33,4	34,3	34,0
Vlaanderen	30,9	30,8	30,8	30,1	30,8	31,0	30,2	30,1	30,0	30,2
Wallonië	36,3	36,4	36,7	35,9	37,0	36,3	35,6	35,8	36,1	36,4
Naar scholingsniveau										
Ten hoogste lager secundair.	53,5	54,6	55,2	53,7	55,3	55,6	55,3	55,4	56,6	57,0
Ten hoogste hoger secundair	28,7	28,0	28,8	28,5	29,6	29,3	28,9	30,0	29,9	30,2
Hoger	13,1	13,8	14,2	14,3	14,7	14,9	14,8	14,0	14,2	14,5
Naar nationaliteit										
Belgen	32,5	32,6	32,7	32,1	32,8	32,6	32,0	31,9	32,1	32,2
Staatsburgers van andere EU-landen ³	32,2	31,3	33,1	30,0	30,6	30,1	30,7	29,4	29,0	29,3
Overige	45,8	45,1	45,0	44,9	48,2	47,8	46,4	45,1	44,4	46,1

Bron: ADS.

¹ Deze inactiviteitsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar arbeidskrachten.² Gemiddelen van de eerste drie kwartalen.³ Met uitzondering van Kroatië dat op 1 juli 2013 toetrad tot de Europese Unie..

TABEL 13

WERKGELEGENHEIDSGRAAD : UITSPLITSING PER GEWEST

(in % van de overeenstemmende bevolking in de leeftijdscategorie van 20 tot 64 jaar¹, jaargemiddelen)

	Brussel				Vlaanderen				Wallonië			
	2013	2014	2015	2016 ²	2013	2014	2015	2016 ²	2013	2014	2015	2016 ²
Totaal	56,8	58,7	58,7	59,1	71,9	71,9	71,9	71,7	62,3	61,8	61,5	62,1
p.m. Totaal (van 15 tot 64 jaar)	52,5	54,3	54,2	54,7	66,2	66,4	66,4	66,2	57,0	56,5	56,2	56,7
Naar geslacht												
Vrouwen	52,4	53,7	53,2	53,9	66,9	67,6	68,2	67,1	56,9	57,8	57,2	57,1
Mannen.	61,3	63,8	64,3	64,4	76,8	76,2	75,6	76,1	67,7	65,9	65,9	67,1
Naar leeftijd												
Van 20 tot 29 jaar	44,1	47,3	46,1	45,6	65,1	64,6	65,0	64,1	51,0	50,5	49,6	49,9
Van 30 tot 54 jaar	65,5	66,5	67,3	67,7	85,0	85,0	84,6	84,4	75,3	74,9	74,1	74,5
Van 55 tot 64 jaar	43,6	46,6	45,6	47,1	42,9	44,3	45,6	46,3	39,1	38,8	40,8	42,3
Naar scholingsniveau												
Ten hoogste lager secundair.	38,1	40,4	41,2	39,8	52,0	51,8	50,6	50,2	42,6	41,4	40,2	40,1
Ten hoogste hoger secundair	52,2	52,9	51,8	52,5	73,4	72,0	72,3	71,8	63,6	61,9	61,3	62,1
Hoger	75,5	76,5	76,4	77,0	83,2	84,4	84,1	84,1	79,0	79,5	79,7	79,8
Naar nationaliteit												
Belgen.	57,9	58,6	58,9	58,7	72,7	72,9	72,7	72,8	63,8	63,2	62,8	63,4
Staatsburgers van andere EU-landen ³	66,7	70,2	69,0	71,6	69,3	70,3	72,0	69,3	55,4	56,3	58,1	59,4
Overige	37,6	40,6	40,8	39,3	46,4	44,6	52,6	46,7	32,3	32,2	36,9	34,9

Bron: ADS.

1 Deze werkgelegenheidsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar arbeidskrachten.

2 Gemiddelen van de eerste drie kwartalen.

3 Met uitzondering van Kroatië dat op 1 juli 2013 toetrad tot de Europese Unie.

TABEL 14

WERKLOOSHEIDSGRAAD : UITSPLITSING PER GEWEST

(in % van de overeenstemmende beroepsbevolking in de leeftijdscategorie van 15 tot 64 jaar¹, jaargemiddelen)

	Brussel				Vlaanderen				Wallonië			
	2013	2014	2015	2016 ²	2013	2014	2015	2016 ²	2013	2014	2015	2016 ²
Totaal	19,3	18,5	17,5	17,2	5,1	5,1	5,2	5,1	11,4	12,0	12,0	10,8
Naar geslacht												
Vrouwen	17,0	16,2	15,9	16,5	5,0	5,0	4,6	5,0	11,4	11,0	11,4	10,7
Mannen.	21,2	20,3	18,7	17,8	5,1	5,2	5,7	5,2	11,4	12,8	12,5	10,8
Naar leeftijd												
Van 15 tot 24 jaar	39,9	39,5	36,2	35,2	16,6	16,1	15,2	14,5	32,8	32,1	32,2	28,0
Van 25 tot 54 jaar	18,5	17,7	16,9	16,2	4,0	4,3	4,3	4,5	9,9	10,5	10,8	9,7
Van 55 tot 64 jaar	12,2	11,0	11,4	14,4	3,8	3,3	4,2	3,5	6,4	7,7	6,8	7,6
Naar scholingsniveau												
Ten hoogste lager secundair.	33,2	30,9	29,3	30,0	8,9	9,2	10,3	10,3	20,1	21,6	22,3	21,0
Ten hoogste hoger secundair	21,9	22,2	21,6	21,1	5,0	5,5	5,3	5,3	11,9	12,6	12,8	11,4
Hoger	10,1	9,9	9,1	8,9	3,5	3,0	3,2	2,9	5,7	6,0	5,7	5,0
Naar nationaliteit												
Belgen.	17,9	17,5	16,9	17,0	4,5	4,5	4,7	4,4	10,8	11,1	11,4	10,2
Staatsburgers van andere EU-landen ³	15,6	13,0	12,6	11,7	9,3	8,0	8,8	8,7	12,7	13,6	11,9	9,6
Overige	34,3	34,9	31,1	31,3	22,7	22,0	15,3	21,7	36,8	41,4	32,7	33,6

Bron: ADS.

1 Deze werkloosheidsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar arbeidskrachten.

2 Gemiddelen van de eerste drie kwartalen.

3 Met uitzondering van Kroatië dat op 1 juli 2013 toetrad tot de Europese Unie.

TABEL 15

INACTIVITEITSGRAAD : UITSPLITSING PER GEWEST

(in % van de overeenstemmende bevolking in de leeftijdscategorie van 15 tot 64 jaar¹, jaargemiddelen)

	Brussel				Vlaanderen				Wallonië			
	2013	2014	2015	2016 ²	2013	2014	2015	2016 ²	2013	2014	2015	2016 ²
Totaal	34,9	33,4	34,3	34,0	30,2	30,1	30,0	30,2	35,6	35,8	36,1	36,4
Naar geslacht												
Vrouwen	41,6	40,6	41,4	40,2	35,0	34,4	34,0	34,7	41,1	40,5	40,9	41,4
Mannen.	28,1	26,2	27,1	27,7	25,5	25,8	26,0	25,9	30,1	31,1	31,4	31,4
Naar leeftijd												
Van 15 tot 24 jaar	74,5	73,8	76,6	76,5	66,8	67,8	67,1	68,5	70,9	71,9	72,7	75,2
Van 25 tot 54 jaar	21,2	19,9	20,3	20,7	11,9	11,5	12,0	12,1	17,3	17,4	18,2	18,6
Van 55 tot 64 jaar	50,4	47,7	48,5	45,0	55,4	54,2	52,5	52,0	58,2	57,9	56,2	54,2
Naar scholingsniveau												
Ten hoogste lager secundair.	52,8	51,8	52,4	53,5	54,7	54,6	55,8	56,0	57,2	57,9	59,3	60,1
Ten hoogste hoger secundair	36,1	35,3	37,1	36,4	26,9	28,0	27,4	27,8	30,9	32,5	32,7	32,9
Hoger	16,1	15,1	16,0	15,5	13,8	13,0	13,2	13,5	16,2	15,5	15,5	16,0
Naar nationaliteit												
Belgen.	35,8	35,4	35,5	35,6	30,0	29,6	29,7	29,8	34,9	35,3	35,6	35,8
Staatsburgers van andere EU-landen ³	24,3	22,9	25,4	22,7	28,3	27,9	25,1	28,3	38,9	37,7	36,7	37,6
Overige	46,0	40,8	43,7	45,2	43,5	47,2	42,3	44,1	52,4	48,2	49,2	51,1

Bron: ADS.

1 Deze inactiviteitsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar arbeidskrachten.

2 Gemiddelen van de eerste drie kwartalen.

3 Met uitzondering van Kroatië dat op 1 juli 2013 toetrad tot de Europese Unie.

TABEL 16 GEHARMONISEERDE CONSUMPTIEPRIJSINDEX

(veranderingspercentages t.o.v. de overeenstemmende periode van het voorgaande jaar)

	Totaal	Energiedragers	Niet-bewerkte levensmiddelen ¹	Bewerkte levensmiddelen	Onderliggende inflatietendens ²			p.m. Nationale consumptieprijsindex	p.m. Gezondheidsindex ³
						Niet-energetische industriële goederen	Diensten		
2007	1,8	0,2	3,0	4,7	1,4	0,9	1,9	1,8	1,8
2008	4,5	19,8	2,8	7,8	1,8	1,3	2,3	4,5	4,2
2009	0,0	-14,0	0,4	1,7	2,1	1,4	2,6	-0,1	0,6
2010	2,3	10,0	3,5	1,0	1,1	0,8	1,4	2,2	1,7
2011	3,4	17,0	0,2	3,1	1,5	1,0	1,9	3,5	3,1
2012	2,6	6,0	3,4	3,1	1,9	0,9	2,5	2,8	2,7
2013	1,2	-4,6	4,4	3,2	1,5	1,0	1,9	1,1	1,2
2014	0,5	-6,0	-1,3	2,1	1,5	0,3	2,2	0,3	0,4
2015	0,6	-8,0	2,1	1,6	1,6	0,5	2,4	0,6	1,0
2016	1,8	-0,6	2,6	3,5	1,8	1,0	2,2	2,0	2,1
2016									
Januari	1,8	-2,2	2,5	3,9	2,0	1,4	2,3	1,7	1,8
Februari	1,1	-6,8	2,0	3,8	1,6	0,8	2,1	1,4	1,6
Maart	1,6	-5,9	5,1	3,7	2,0	1,0	2,7	2,2	2,7
April	1,5	-5,1	3,2	3,9	1,9	1,0	2,4	2,0	2,4
Mei	1,6	-3,3	2,7	3,7	1,9	1,0	2,5	2,2	2,6
Juni	1,8	-0,3	1,8	3,9	1,8	0,9	2,4	2,2	2,4
Juli	2,0	0,6	2,2	3,8	2,0	1,5	2,3	2,3	2,5
Augustus	2,0	-0,1	3,1	3,5	1,9	1,1	2,4	2,2	2,3
September	1,8	0,4	2,0	3,2	1,8	0,9	2,3	1,9	1,8
Oktober	1,9	3,6	1,6	3,3	1,5	1,0	1,9	1,8	1,6
November	1,7	3,0	2,2	2,6	1,4	0,7	1,8	1,8	1,7
December	2,2	9,0	2,3	2,0	1,3	0,7	1,7	2,0	1,8

Bronnen: EC, ADS.

1 Fruit, groenten, vlees en vis.

2 Gemeten aan de hand van de HICP, ongerekend levensmiddelen en energiedragers.

3 Nationale consumptieprijsindex, ongerekend de producten die schadelijk worden geacht voor de gezondheid, namelijk tabak, alcoholhoudende dranken, benzine en diesel.

TABEL 17 SYNTETISCHE REKENINGEN VAN DE PARTICULIEREN, TEGEN LOPENDE PRIJZEN¹
(niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 r
1. Bruto primair inkomen	249 528	263 892	262 437	267 183	274 525	280 245	284 009	286 606	288 538	292 344
Lonen en salarissen ²	173 562	183 100	184 525	188 399	196 856	203 662	207 548	210 493	212 394	215 060
Inkomens uit vermogen ³	30 266	33 973	32 635	32 867	30 846	29 169	29 159	27 939	26 656	26 699
Bruto gemengd inkomen.....	23 528	24 147	23 558	24 047	24 561	25 062	25 336	25 956	26 790	27 420
Bruto-exploitatieoverschot	22 172	22 673	21 719	21 870	22 262	22 353	21 965	22 218	22 699	23 165
2. Lopende overdrachten ³	-46 632	-49 531	-44 510	-47 748	-50 655	-52 019	-53 828	-54 126	-53 720	-50 768
Ontvangen overdrachten	69 565	73 572	79 892	80 789	83 360	87 700	90 551	91 926	93 071	95 403
Betaalde overdrachten	116 196	123 103	124 402	128 538	134 015	139 719	144 379	146 052	146 791	146 171
3. Bruto beschikbaar inkomen (1 + 2)	202 897	214 362	217 927	219 435	223 870	228 226	230 181	232 480	234 819	241 576
p.m. In reële termen ⁴	226 605	232 024	236 846	234 418	232 175	232 037	232 068	232 480	234 017	236 971
(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)	(2,1)	(2,4)	(2,1)	(-1,0)	(-1,0)	(-0,1)	(0,0)	(0,2)	(0,7)	(1,3)
4. Wijziging in de rechten van de particulieren inzake aanvullende pensioenen opgebouwd in het kader van een beroepsactiviteit..	2 232	2 688	2 668	3 387	2 904	2 832	2 977	3 178	3 166	3 245
5. Consumptieve bestedingen	172 866	181 392	181 546	189 693	196 069	201 182	204 394	207 243	210 154	215 050
6. Brutobesparingen (3 + 4 - 5)	32 262	35 657	39 049	33 129	30 704	29 875	28 764	28 415	27 830	29 771
p.m. In % van het bruto beschikbaar inkomen ⁵	15,7	16,4	17,7	14,9	13,5	12,9	12,3	12,1	11,7	12,2
7. Kapitaaloverdrachten ⁶	-1 119	-1 218	- 900	-1 083	- 386	- 915	-2 039	-2 186	-2 430	-2 423
8. Brutokapitaalvorming	22 920	23 949	21 731	22 367	22 456	22 811	22 208	23 283	23 556	24 806
9. Financieringssaldo (6 + 7 - 8).....	8 224	10 491	16 418	9 679	7 863	6 150	4 518	2 946	1 844	2 541

Bronnen: INR, NBB.

1 De gegevens van deze tabel worden in brutoterms opgesteld, d.w.z. vóór aftrek van het verbruik van vaste activa.

2 Bezoldigingen (exclusief die van de eigenaars-ondernemers), met inbegrip van de socialezekerheidsbijdragen, en overheidspensioenen.

3 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde inkomens of overdrachten, met uitzondering van de overdrachten in natura.

4 Gegevens gedefleerd aan de hand van de deflator van de consumptieve bestedingen van de particulieren.

5 In % van het bruto beschikbaar inkomen in de ruime zin, d.w.z. inclusief de wijziging in de rechten van de particulieren inzake aanvullende pensioenen opgebouwd in het kader van een beroepsactiviteit.

6 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde overdrachten, inclusief de nettoaankopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa en de nettoaankopen van kostbaarheden.

TABEL 18 SYNTETISCHE REKENINGEN VAN DE ONDERNEMINGEN, TEGEN LOPENDE PRIJZEN¹
 (niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 r
1. Bruto primair inkomen	68 411	67 078	56 462	76 565	73 982	79 770	75 615	78 136	82 698	84 802
Bruto-exploitatieoverschot	87 360	86 114	82 740	92 978	96 502	94 855	95 250	99 802	105 622	111 619
Inkomens uit vermogen ²	-18 949	-19 035	-26 278	-16 413	-22 520	-15 085	-19 636	-21 666	-22 924	-26 817
2. Lopende overdrachten ²	-9 543	-9 868	-6 470	-6 405	-8 357	-10 313	-10 719	-11 450	-11 982	-13 697
Ontvangen overdrachten	21 920	23 189	24 977	26 421	25 747	25 750	25 792	25 778	26 286	25 970
Betaalde overdrachten	31 463	33 057	31 448	32 826	34 104	36 063	36 511	37 227	38 268	39 668
3. Bruto beschikbaar inkomen (1 + 2)	58 868	57 210	49 992	70 161	65 625	69 457	64 896	66 687	70 716	71 104
4. Wijziging in de rechten van de particulieren inzake aanvullende pensioenen opgebouwd in het kader van een beroepsactiviteit ..	-2 233	-2 685	-2 674	-3 394	-2 913	-2 869	-3 016	-3 221	-3 208	-3 202
5. Brutobesparingen (3 + 4)	56 635	54 526	47 317	66 767	62 711	66 588	61 880	63 466	67 508	67 902
6. Kapitaaloverdrachten ³	2 064	1 902	2 947	3 010	4 154	9 050	4 586	4 376	3 873	3 411
7. Bruto-investeringen in vaste activa	50 039	53 417	48 851	48 826	54 003	55 234	55 490	58 891	61 096	62 184
8. Voorraadwijziging	4 337	6 074	-3 519	2 922	4 642	1 693	-257	1 099	1 000	-3 690
9. Financieringssaldo (5 + 6 - 7 - 8)	4 323	-3 064	4 932	18 029	8 220	18 712	11 232	7 853	9 285	12 820

Bronnen: INR, NBB.

1 De gegevens van deze tabel worden in brutoterms opgesteld, d.w.z. vóór aftrek van het verbruik van vaste activa.

2 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde inkomens of overdrachten, met uitzondering van de overdrachten in natura.

3 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde overdrachten, inclusief de nettoaankopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa en de nettoaankopen van kostbaarheden.

TABEL 19 SYNTETISCHE REKENINGEN VAN HET BUITENLAND, TEGEN LOPENDE PRIJZEN¹
 (niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 r
1. Bruto primair inkomen	-4 523	-8 301	-430	-11 508	-3 823	-9 482	-6 475	-2 127	-149	2 454
Beloningen van werknemers ²	-4 667	-4 739	-4 902	-5 170	-5 230	-5 356	-5 439	-5 662	-5 813	-5 875
Belastingen op productie en invoer min subsidies ²	774	948	573	583	672	613	544	650	668	515
Inkomens uit vermogen ²	-630	-4 509	3 899	-6 921	735	-4 739	-1 580	2 884	4 996	7 814
2. Lopende overdrachten ²	3 944	5 209	5 302	4 551	4 904	6 011	6 757	6 340	6 332	6 944
Ontvangen overdrachten	9 650	10 932	12 230	12 789	12 895	13 647	14 039	13 215	13 745	14 293
Betaalde overdrachten	5 705	5 723	6 927	8 238	7 991	7 636	7 282	6 875	7 414	7 348
3. Goederen- en dienstenverkeer	-13 161	-1 713	-7 892	-6 560	-1 962	-2 390	-4 473	-3 673	-6 852	-13 415
Invoer van België	253 959	280 463	233 847	272 554	307 524	316 546	315 988	329 805	333 443	341 401
Uitvoer van België	267 121	282 176	241 739	279 114	309 486	318 935	320 461	333 478	340 295	354 816
4. Saldo op de lopende rekening (1 + 2 + 3)	-13 740	-4 805	-3 020	-13 517	-880	-5 861	-4 190	540	-669	-4 016
5. Kapitaaloverdrachten ³	573	793	-75	-176	-274	-3 152	-238	442	-367	427
6. Financieringssaldo (4 + 5)	-12 758	-3 500	-2 554	-13 208	-505	-8 545	-3 929	1 455	-783	-3 589

Bronnen: INR, NBB

1 Overeenkomstig de conventies van de nationale rekeningen worden de transacties geboekt vanuit het standpunt van het buitenland. Daarom komt een positief (negatief) cijfer op het niveau van de saldi van de verschillende rubrieken overeen met nettobestedingen (netto-inkomsten) van België ten opzichte van het buitenland. Een positief (negatief) financieringssaldo betekent onder meer dat België een nettolening krijgt van (verstrekt aan) het buitenland.

2 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde inkomens of overdrachten, met uitzondering van de overdrachten in natura.

3 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde overdrachten, inclusief de nettoaankopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa en de nettoaankopen van kostbaarheden.

TABEL 20 ONTVANGSTEN, UITGAVEN EN FINANCIERINGSSALDO VAN DE OVERHEID
(in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 r
Ontvangsten ¹	166 492	174 067	170 036	180 054	190 709	200 023	206 475	208 590	210 673	214 791
Fiscale en parafiscale ontvangsten	146 383	152 099	147 274	155 443	163 769	171 729	177 235	180 239	182 798	185 793
Heffingen die voormalijk op de inkomens uit arbeid wegen	84 429	89 438	89 295	92 648	97 451	100 761	103 699	105 225	106 776	106 235
Personenbelasting ²	37 760	40 108	38 870	41 108	43 344	44 479	46 146	46 935	47 133	47 011
Sociale bijdragen ³	46 670	49 330	50 425	51 541	54 106	56 282	57 553	58 290	59 643	59 224
Belastingen op de ondernemingswinsten ⁴	11 749	11 590	8 108	9 249	10 673	11 624	12 209	12 890	13 817	15 188
Heffingen op de overige inkomens en op het vermogen ⁵	12 497	12 891	12 119	13 211	14 144	15 433	17 303	17 608	17 353	17 606
Belastingen op goederen en diensten	37 709	38 180	37 753	40 335	41 502	43 912	44 024	44 516	44 851	46 764
Niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten ⁶	20 109	21 968	22 763	24 611	26 940	28 294	29 240	28 352	27 875	28 999
Uitgaven exclusief rentelasten	152 558	163 961	175 495	181 382	192 649	202 370	205 401	207 739	208 720	215 386
Sociale uitkeringen	73 447	79 047	84 887	87 447	91 583	96 121	99 412	101 309	103 628	106 985
Vervangingsinkomens	42 121	44 956	48 353	49 989	52 350	55 208	57 830	58 715	59 938	61 548
Pensioenen	28 899	30 956	32 737	33 873	35 852	38 035	39 807	40 746	42 033	43 588
Pensioenen van de private sector	18 441	19 807	20 900	21 507	22 724	24 128	25 241	25 956	26 751	27 914
Pensioenen van de overheid	10 458	11 149	11 837	12 367	13 128	13 908	14 566	14 790	15 282	15 674
Inkomensgarantie voor ouderen	340	430	390	436	450	456	500	541	545	575
Werkloosheidssuitkeringen met bedrijfstoeslag ⁷	1 359	1 443	1 502	1 592	1 637	1 626	1 610	1 546	1 476	1 374
Werkloosheidssuitkeringen	5 746	5 774	6 903	6 817	6 605	6 816	7 123	6 667	6 083	5 838
Loopbaanonderbrekingen en tijdskrediet	647	700	750	783	814	832	833	831	848	800
Ziekte- en invaliditesuitkeringen	4 144	4 554	4 922	5 335	5 802	6 172	6 622	7 042	7 509	7 876
Arbeidsongevallen en beroepsziekten	508	531	518	520	481	487	505	499	493	498
Leeflloon	478	570	631	634	709	783	830	844	952	999
Overige sociale uitkeringen ⁸	31 326	34 090	36 535	37 458	39 232	40 913	41 582	42 594	43 690	45 438
waarvan:										
Gezondheidszorg	19 904	21 843	23 333	24 020	25 295	26 336	27 033	27 761	28 498	29 561
Kinderbijslag	4 973	5 226	5 458	5 549	5 805	5 995	6 192	6 282	6 309	6 479
Overige primaire uitgaven	79 111	84 915	90 608	93 935	101 067	106 250	105 989	106 431	105 092	108 401
Bezoldigingen van het overheidspersoneel	39 632	41 897	43 748	44 909	46 771	48 655	50 032	50 846	51 235	52 167
Lopende aankopen van goederen en diensten	12 985	14 017	15 029	15 187	15 888	16 515	17 011	16 817	16 865	17 638
Subsidies aan ondernemingen	9 272	10 291	10 695	12 372	13 375	13 308	13 672	13 766	13 815	14 390
Lopende overdrachten aan het buitenland	3 557	3 837	4 342	4 456	4 501	4 711	5 128	4 782	5 039	5 390
Overige lopende overdrachten	2 391	2 688	3 361	3 235	3 496	3 577	3 327	3 560	3 403	3 628
Bruto-investeringen in vaste activa	7 032	7 421	8 132	8 398	9 278	9 646	9 273	9 566	9 705	10 076
Overige kapitaaluitgaven	4 243	4 765	5 301	5 380	7 759	9 838	7 546	7 095	5 031	5 112
Saldo exclusief rentelasten	13 934	10 105	-5 459	-1 328	-1 940	-2 347	1 074	851	1 953	-595
Rentelasten	13 722	14 032	13 338	13 171	13 638	13 969	12 895	13 106	12 298	11 307
Financieringssaldo	212	-3 927	-18 796	-14 499	-15 578	-16 317	-11 821	-12 255	-10 345	-11 902

Bronnen: INR, NBB.

1 Conform het ESR 2010 wordt de opbrengst van de door de overheid aan de EU overgedragen douanerechten niet opgenomen in de totale overheidsontvangsten, evenmin als de door de EU rechtstreeks geïnde ontvangsten.

2 In hoofdaak de bedrijfsvoordeelling, de voorafbetalingen, de inkohieringen en de opbrengst van de opcentiemen op de personenbelasting.

3 Geheel van de sociale bijdragen, inclusief de bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid en de bijdragen van de niet-werkende bevolking.

4 In hoofdaak de voorafbetalingen, de inkohieringen en de roerende voorheffing van de ondernemingen.

5 In hoofdaak de roerende voorheffing van de particulieren, de onroerende voorheffing (inclusief de opbrengst van de opcentiemen) en de successie- en registratierechten.

6 Inkomens uit vermogen, toegerekende sociale bijdragen, lopende overdrachten en kapitaaloverdrachten van andere sectoren en verkopen van geproduceerde goederen en diensten, inbegrepen de activering van de investeringsuitgaven voor eigen rekening.

7 Nieuwe benaming voor de brugpensioenen.

8 Naast de twee belangrijkste in de tabel vermelde subcategorieën omvat deze rubriek hoofdzakelijk de uitkeringen aan gehandicapten en de overdrachten naar de instellingen die hen verzorgen en de pensioenen voor oorlogsslachtoffers.

TABEL 21 FINANCIERINGSSALDO PER DEELSECTOR VAN DE OVERHEID
(in € miljoen)

	Entiteit I			Entiteit II			Gezamelijke overheid
	Federale overheid ¹	Sociale zekerheid	Totaal	Gemeenschappen en gewesten ¹	Lokale overheid	Totaal	
2007	-3 041	1 461	-1 581	1 334	459	1 792	212
2008	-5 641	1 335	-4 307	-383	763	380	-3 927
2009	-13 376	-2 555	-15 931	-2 759	-107	-2 866	-18 796
2010	-10 887	-611	-11 498	-2 694	-307	-3 001	-14 499
2011	-13 936	216	-13 720	-1 208	-651	-1 858	-15 578
2012	-13 709	-354	-14 063	-337	-1 916	-2 254	-16 316
2013	-9 805	-187	-9 992	-900	-929	-1 829	-11 821
2014	-10 169	28	-10 141	-1 417	-697	-2 114	-12 254
2015	-9 879	483	-9 396	-1 210	261	-949	-10 345
2016 r	-11 404	-160	-11 564	-783	446	-337	-11 902

Bronnen: INR, NBB.

1 Deze cijfers omvatten, vanaf 2015, de voorschotten op de gewestelijke opcentiemen op de personenbelasting, alhoewel die voorschotten volgens de methodologie van het ESR 2010 als louter financiële transacties worden beschouwd en de gewestelijke opcentiemen pas op het ogenblik van de inkohiering in rekening worden gebracht. De hier gehanteerde benadering wijkt af van de praktijk van het INR en stemt overeen met die welke wordt gevolgd voor het formuleren van de begrotingsdoelstellingen in de aanbevelingen van de afdeling 'Financieringsbehoeften van de overheid' van de Hoge Raad van Financiën of de stabiliteitsprogramma's.

TABEL 22 GECONSOLIDEERDE BROTOSCHULD VAN DE OVERHEID¹
 (uitstaand bedrag aan het einde van de periode, in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Officiële schuld van de Schatkist.....	285 226	310 215	321 389	341 193	363 462	364 815	371 401	380 599	389 578	404 913
In euro	284 288	305 700	320 826	341 075	363 462	364 815	370 812	380 599	389 578	404 913
Voor ten hoogste een jaar	37 891	54 162	47 232	49 797	52 758	39 324	32 080	35 116	35 643	37 495
Voor meer dan een jaar	246 397	251 539	273 593	291 278	310 704	325 491	338 732	345 484	353 934	367 418
In vreemde valuta's	937	4 515	563	118	0	0	590	0	0	0
2. Waarderingsverschil ²	1 072	1 012	283	252	411	86	28	5 031	4 323	3 684
3. Andere aanpassingen ³	0	0	0	6	78	15	12	9	7	5
4. Andere verplichtingen van de federale overheid ⁴	9 804	9 548	5 275	5 468	6 653	11 806	14 303	14 563	14 639	n.
5. Consolidatie tussen de entiteiten van de federale overheid ⁵	30 814	29 749	27 269	35 466	38 011	33 169	33 705	39 621	40 671	n.
waarvan: Activa van het Zilverfonds ⁶	15 494	16 183	16 901	17 628	18 388	19 174	19 963	25 776	25 896	26 076
6. Geconsolideerde brutoschuld van de federale overheid $(1 + 2 + 3 + 4 - 5)$	265 287	291 026	299 678	311 453	332 594	343 554	352 040	360 581	367 875	n.
7. Geconsolideerde brutoschuld van de gemeenschappen en gewesten	25 979	28 208	37 803	41 356	44 336	46 442	46 565	50 057	51 526	n.
8. Geconsolideerde brutoschuld van de lokale overheid.....	18 327	17 642	17 259	18 989	19 759	21 311	22 440	23 598	23 280	n.
9. Geconsolideerde brutoschuld van de sociale zekerheid.....	2 734	2 981	4 179	5 178	6 010	6 610	7 600	7 822	8 161	n.
10. Consolidatie tussen de deelsectoren van de overheid ⁷	12 355	12 245	11 737	13 014	14 792	14 562	15 671	15 396	16 849	n.
11. Geconsolideerde brutoschuld van de overheid ¹ (6 + 7 + 8 + 9 - 10)	299 973	327 612	347 182	363 962	387 907	403 354	412 973	426 663	433 992	450 016 r

Bronnen: INR, FOD Financiën, NBB.

1 Schuld zoals die is gedefinieerd in de Europese Verordening (EG) Nr. 479/2009 van de Raad van 25 mei 2009 betreffende de toepassing van het aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de procedure bij buitensporige tekorten.

2 Aanpassing van de waardering van de schatkistcertificaten en van de staatsbonds om van de discontowaarde tot de nominale waarde te komen en, vanaf 2014, verandering van de waardering van activa van het Zilverfonds voor het opstellen van de "Maastrichtschuld".

3 Sommige activa zijn geregistreerd in de officiële schuld van de Schatkist. De aanpassingen zijn dus noodzakelijk om de overgang van het concept nettoschuld naar het concept brutoschuld mogelijk te maken.

4 In hoofdzaak de gedebudgetteerde schuld van de Schatkist, de schulden van de Deposito- en Consignatiekas en van het FSI (van 2005 tot 2008), de munstukken in omloop, alsook de toegerekende schuld als gevolg van de Belgische participatie in het wederzijds bijstandsmechanisme van de Europese faciliteit voor financiële stabiliteit (EFFS) (vanaf 2011).

5 Schuld van de federale overheid waarvan de tegenpost een actief is van een entiteit van de federale overheid. Vanaf 2014, verandering van de waardering van activa van het Zilverfonds voor het opstellen van de "Maastrichtschuld".

6 Met inbegrip van de gekapitaliseerde interessen op de 'Schatkistbonds-Zilverfonds'.

7 Schuld van een deelsector van de overheid waarvan de tegenpost een actief is van een andere deelsector van de overheid.

TABEL 23

DETERMINANTEN VAN DE VERANDERING VAN DE GECONSOLIDEERDE BRUTOSCHULD VAN DE OVERHEID¹

(in % bbp, tenzij anders vermeld)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 r
Schuldepel (einde periode).....	87,0	92,5	99,5	99,7	102,3	104,1	105,4	106,5	105,8	106,6
P.m. Schuldepel einde periode (in € miljoen).....	299 973	327 612	347 182	363 962	387 907	403 354	412 974	426 663	433 992	450 016
Verandering van de schuld	-4,0	5,5	7,0	0,1	2,6	1,8	1,3	1,0	-0,7	0,9
Endogene verandering ²	-4,8	-1,2	6,8	-0,5	0,4	2,0	1,9	0,7	0,0	-0,1
Primair saldo vereist voor een stabilisering van de schuld.....	-0,8	1,7	5,2	-0,8	-0,1	1,4	2,2	0,9	0,5	-0,3
Impliciete rente op de schuld	4,6	4,7	4,1	3,8	3,7	3,6	3,2	3,2	2,9	2,6
Nominale bbp-groei ³	5,5	2,7	-1,5	4,7	3,8	2,2	1,1	2,3	2,4	2,9
Feitelijk primair saldo.....	4,0	2,9	-1,6	-0,4	-0,5	-0,6	0,3	0,2	0,5	-0,1
Verandering als gevolg van andere factoren ⁴	0,9	6,7	0,2	0,7	2,2	-0,2	-0,6	0,4	-0,7	1,0
Nettoaankoop van financiële activa										
Chartaal geld en deposito's	0,4	2,1	-0,9	0,5	0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Aandelen en overige deelheminigen	0,2	3,9	1,1	0,1	0,9	-0,7	-1,1	0,2	-0,8	0,0
Effecten met uitzondering van aandelen ⁵	0,0	0,3	0,0	-0,2	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Leningen	0,3	0,3	0,6	0,4	0,8	1,5	0,7	0,4	0,1	0,3
Waarderingseffecten										
Invloed van wisselkoersverschillen.....	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0
Invloed van emissie- en terugkooppremies	0,1	0,1	-0,2	-0,3	0,1	-0,8	-0,4	-0,8	-1,0	-0,7
Verschil tussen interessen op basis van vastgestelde rechten en interessen op kasbasis	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3
Volume-effecten.....										
Wijzigingen in sectorclassificatie en overige volumemutaties	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige effecten										
Nettoverandering van de overige te betalen en te ontvangen rekeningen.....	-0,3	0,4	-0,3	0,3	0,1	0,0	0,2	0,5	0,1	0,6
Financiële derivaten.....	0,0	0,0	-0,1	-0,7	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,2	0,4
Nettoverandering van de andere financiële verplichtingen.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Statistische afwijkingen.....	0,1	-0,4	-0,2	0,4	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	-

Bronnen: INR, NBB.

1 Schuld zoals die is gedefinieerd in de Europese Verordening (EG) Nr. 479/2009 van de Raad van 25 mei 2009 betreffende de toepassing van het aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de procedure bij buitensporige tekorten.

2 De endogene verandering van de overheidschuld wordt bepaald door het verschil tussen het feitelijk primair saldo en het primair saldo dat vereist is voor een stabilisering van de overheidschuld in % bbp - dat wil zeggen het saldo dat overeenstemt met het verschil tussen de impliciete rente op de schuld en de nominale bbp-groei, vermenigvuldigd met de verhouding tussen de schuld aan het einde van het voorgaande jaar en het bbp van de beschouwde periode.

3 Veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar.

4 Een positieve (negatieve) waarde impliceert een verhoging (verlaging) van de schuld.

5 Behalve financiële derivaten.

TABEL 24 LOPENDE REKENING EN KAPITAALREKENING VOLGENS DE BETALINGSBALANS
(in € miljoen)

							Eerste negen maanden		
	2014			2015			2016 ¹		
	Credit	Debet	Saldo	Credit	Debet	Saldo	Credit	Debet	Saldo
1. Lopend verkeer.....	389 160	391 863	-2 703	385 437	383 625	1 812	292 268	291 743	525
Goederen en diensten	331 111	329 457	1 654	331 655	322 306	9 349	259 618	248 683	10 932
Goederen	236 851	241 431	-4 580	229 698	227 119	2 579	186 411	179 292	7 118
Goederen algemeen	231 785	240 525	-8 740	224 290	225 909	-1 619	181 719	178 179	3 538
Niet-monetair goud	1 729	905	824	1 755	1 211	544	1 884	1 111	774
Driehoekshandel	3 337	0	3 337	3 651	0	3 651	2 807	0	2 807
Diensten	94 260	88 026	6 234	101 957	95 187	6 770	73 207	69 391	3 814
Loonwerk	3 394	820	2 574	3 823	1 038	2 785	2 238	712	1 527
Herstelling van goederen	642	457	185	724	837	-113	531	524	8
Vervoer	19 311	17 581	1 730	21 647	19 033	2 614	15 901	14 429	1 469
Reisverkeer	10 485	17 938	-7 453	10 787	17 064	-6 277	7 899	13 741	-5 842
Communicatie, informatica en berichtgeving	8 970	6 637	2 333	9 948	7 469	2 479	7 239	5 470	1 770
Constructie	3 793	2 507	1 286	3 125	2 553	572	2 258	1 992	266
Verzekeringen	1 432	1 458	-26	1 457	1 354	103	1 038	978	60
Financiële diensten	6 417	4 550	1 867	6 876	4 890	1 986	3 649	3 590	60
Royalty's en licenties	2 545	2 558	-13	2 881	2 999	-118	2 807	2 034	773
Overige zakelijke diensten	34 248	31 451	2 797	37 087	35 463	1 624	26 799	24 260	2 539
Persoonlijke, culturele en ontspanningsdiensten	1 056	975	81	1 114	988	126	823	680	144
Niet elders vermelde overheidsdiensten	1 417	125	1 292	1 586	117	1 469	1 419	75	1 343
Niet-toegewezen diensten	548	972	-424	901	1 378	-477	607	907	-301
Primaire inkomens	50 717	48 658	2 059	46 070	46 939	-869	27 907	32 705	-4 801
Arbeidsinkomens	8 577	2 846	5 731	8 746	2 912	5 834	6 567	2 157	4 409
Inkomens uit beleggingen en investeringen	41 039	44 175	-3 136	35 931	42 061	-6 130	20 360	29 019	-8 662
Overige inkomens	1 099	1 638	-539	1 392	1 966	-574	981	1 528	-549
Secundaire inkomens	7 333	13 746	-6 413	7 713	14 379	-6 666	4 745	10 352	-5 608
Secundaire inkomens van de overheid	2 261	5 831	-3 570	2 256	6 122	-3 866	778	4 159	-3 381
Secundaire inkomens van de andere sectoren	5 074	7 917	-2 843	5 457	8 258	-2 801	3 966	6 195	-2 229
2. Kapitaalverkeer.....	295	1 347	-1 052	824	710	114	373	1 057	-684
Kapitaaloverdrachten	46	473	-427	278	253	25	132	867	-735
Aan- en verkoop van niet-geproduceerde niet-financiële activa ..	249	874	-625	546	457	89	241	190	51
3. Nettolening aan het buitenland (1 + 2).....	389 455	393 210	-3 755	386 261	384 335	1 926	292 641	292 800	-159

Bron: NBB.

1 Als gevolg van onderling verschillende herzieningsdatum bestaat er tijdelijk een verschil tussen , enerzijds, de cijfers van de bijlage en de statistische gegevens van de betalingsbalans en, anderzijds, de gegevens in het analytische gedeelte. Deze laatste werden bij de afsluiting van het Verslag geüpdateert.

TABEL 25 VORMING VAN FINANCIËLE ACTIVA DOOR EN NIEUWE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN VAN DE PARTICULIEREN¹
(in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Eerste negen maanden	p.m. Uitstaand bedrag eind september 2016		
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		
Vorming van financiële activa.....	27 393	20 740	34 166	33 910	38 354	26 049	16 625	21 115	22 340	13 385	10 439	1 309 040
Chartaal geld en zichtdeposito's....	556	2 033	4 506	3 048	1 701	5 882	7 062	9 813	8 445	5 906	8 761	99 679
Spaardeposito's	- 8 773	1 793	32 854	20 894	4 318	16 625	13 535	8 118	3 779	2 699	2 227	243 436
Termijndepositos	18 874	2 018	- 22 964	- 9 018	6 961	- 3 224	- 1 437	- 2 745	- 2 906	677	475	40 274
Schuldbewijzen.....	- 5 071	12 065	7 527	- 4 582	10 959	- 9 166	- 8 606	- 11 240	- 9 770	- 9 186	- 8 924	58 612
Participaties in beliggingsfondsen ..	- 1 802	- 14 394	- 9 389	- 4 890	- 647	- 1 075	2 779	10 445	17 150	13 028	3 819	178 083
Monetaire	- 449	1 981	- 2 482	- 36	2 612	- 2 107	339	- 179	452	1 558	159	2 118
Niet-monetaire	- 1 353	- 16 375	- 6 907	- 4 854	- 3 260	1 032	2 439	10 623	16 698	11 470	3 660	175 965
Aandelen en overige deelnemingen..	7 463	12 618	8 397	8 374	8 171	5 089	717	- 991	1 283	376	- 480	360 474
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	14 164	4 901	14 656	20 002	6 813	11 597	2 093	7 739	3 860	2 832	8 767	316 397
Technische voorzieningen schadeverzekering	425	172	1 204	671	- 247	1 019	406	445	659	703	1 134	10 813
Levensverzekerings- en lijfrechten	9 394	4 506	8 420	14 327	5 037	6 795	- 772	3 134	2 062	753	5 797	211 851
Pensioenrechten.....	4 345	224	5 033	5 004	2 023	3 783	2 460	4 161	1 139	1 376	1 836	93 732
Overige activa ²	1 981	- 295	- 1 420	81	80	321	482	- 23	500	- 2 947	- 4 205	12 086
Nieuwe financiële verplichtingen	15 410	14 220	2 982	11 101	13 983	8 694	7 994	9 713	9 337	6 593	8 109	263 368
Hypothecaire leningen	12 373	12 070	6 632	11 578	12 329	8 247	5 982	8 432	8 638	5 334	5 884	205 018
Consumptiekredieten	1 140	999	384	- 110	1 318	248	- 227	663	191	244	623	18 651
Overige kredieten	204	1 020	- 3 147	- 33	- 53	275	1 903	1 581	888	753	- 285	23 728
Overige verplichtingen ²	1 693	131	- 887	- 333	389	- 75	335	- 963	- 380	261	1 886	15 970
Financieel saldo ³	11 983	6 520	31 185	22 809	24 371	17 355	8 631	11 402	13 003	6 792	2 330	1 045 673

Bron: NBB.

1 Huishoudens en instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens.

2 Omvat de andere financiële instrumenten in de betekenis van het ESR 2010, bijvoorbeeld de handelskredieten en de transitorische posten.

3 De saldi van de financiële rekeningen van de binnenlandse sectoren stemmen niet overeen met het financieringsvermogen of de financieringsbehoeften zoals opgetekend in de reële rekeningen, dit vanwege de verschillen tussen het tijdstip waarop de transacties in de beide rekeningen worden geregistreerd, statistische aanpassingen en vergissingen en weglatingen.

TABEL 26 VORMING VAN FINANCIËLE ACTIVA DOOR EN NIEUWE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE ONDERNEMINGEN
(in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015	2016	p.m. Uitstaand bedrag eind september 2016
Vorming van financiële activa.....	92 746	128 984	41 396	48 800	92 874	42 338	- 10 917	45 833	26 839	9 724	55 560	1 490 318
Chartaal geld en zichtdeposito's	2 583	- 3 711	4 773	3 755	12 737	- 15 621	1 523	216	5 567	3 172	4 657	53 899
Overige deposito's	11 343	- 3 966	7 901	447	- 11 335	6 857	4 401	- 7 679	- 7 071	- 1 326	6 368	51 546
Handelskredieten	10 434	- 2 383	- 3 628	7 559	9 802	6 843	- 1 080	- 1 896	- 2 706	- 6 153	- 652	138 891
Kredieten met uitzondering van de handelskredieten	13 514	79 207	20 538	- 12 286	14 749	65 875	- 28 655	18 659	- 752	- 3 853	7 998	498 832
Schuldbewijzen	1 862	4 069	2 425	4 166	2 127	- 1 455	- 10 067	- 11 737	- 2 406	- 1 418	39 234	53 049
Aandelen en overige deelnemingen.....	29 607	33 633	28 187	36 777	24 955	- 10 659	17 930	25 084	32 964	20 682	7 166	635 656
waarvan:												
Beursgenoteerde aandelen.....	5 994	5 555	9 596	6 369	14 865	106	- 1 424	4 176	3 641	- 2 714	7 617	39 796
Niet-beursgenoteerde aandelen	9 637	19 568	13 918	24 646	34 267	- 951	20 052	21 442	28 558	23 990	- 148	488 717
Overige activa ¹	23 404	22 137	- 18 799	8 382	39 840	- 9 502	5 032	23 187	1 243	- 1 381	- 9 211	58 445
Nieuwe financiële verplichtingen	94 443	118 447	42 533	54 563	95 503	31 343	- 10 805	48 827	33 489	13 535	36 625	1 884 854
Handelskredieten.....	8 338	1 621	- 2 997	10 007	5 371	2 719	2 966	1 141	- 5 448	- 8 034	- 1 525	127 177
Door de kredietinstellingen toegekende kredieten	14 897	26 872	- 14 244	- 2 300	3 868	1 260	4 592	- 1 334	- 510	552	3 676	137 336
Voor ten hoogste een jaar	5 374	5 440	- 6 767	- 2 386	2 357	- 2 120	2 386	- 2 645	- 3 419	- 756	935	40 590
Voor meer dan een jaar.....	9 523	21 432	- 7 477	87	1 512	3 380	2 206	1 311	2 910	1 308	2 741	96 746
Overige kredieten ¹	30 906	29 032	40 560	- 23 357	51 425	26 300	276	14 210	18 284	17 553	31 345	476 215
Schuldbewijzen	2 799	399	8 723	- 868	3 367	6 954	4 781	4 517	4 918	2 629	11 609	61 088
Voor ten hoogste een jaar	1 447	305	1 332	- 3 882	274	845	- 319	396	137	401	- 1 654	3 427
Voor meer dan een jaar.....	1 352	95	7 392	3 014	3 092	6 109	5 100	4 121	4 781	2 228	13 263	57 661
Aandelen en overige deelnemingen.....	35 975	58 534	13 381	71 199	28 596	- 4 952	- 21 660	26 375	16 424	3 621	- 8 277	1 056 809
waarvan:												
Beursgenoteerde aandelen.....	2 592	6 175	503	49	- 4 709	- 448	3 159	2 743	3 947	2 828	- 9 897	282 389
Niet-beursgenoteerde aandelen	6 523	46 274	5 658	36 265	20 935	8 985	- 4 281	2 643	425	- 2 821	- 9 279	508 450
Overige verplichtingen ¹	1 528	1 988	- 2 891	- 119	2 877	- 937	- 1 761	3 919	- 179	- 2 786	- 203	26 228
Financieel saldo ²	- 1 697	10 537	- 1 137	- 5 763	- 2 629	10 996	- 111	- 2 994	- 6 650	- 3 811	18 935	- 394 536

Bron: NBB.

1 Deze rubriek omvat de andere financiële instrumenten zoals gedefinieerd in het ESR 2010, bijvoorbeeld de participaties in beleggingsfondsen, de technische voorzieningen van de verzekeringsondernemingen, de financiële derivaten en de transitorische posten. Zij omvat eveneens de vergissingen en weglatingen van de financiële rekening van België ten opzichte van de rest van de wereld die met het oog op coherentie tussen de rekeningen, worden beschouwd als niet-geregistreerd kapitaalverkeer.

2 De saldi van de financiële rekeningen van de binnenlandse sectoren stemmen niet overeen met het financieringsvermogen of de financieringsbehoeften zoals opgetekend in de reële rekeningen, dit vanwege de verschillen tussen het tijdstip waarop de transacties in de beide rekeningen worden geregistreerd, statistische aanpassingen en vergissingen en weglatingen.

TABEL 27 VORMING VAN FINANCIËLE ACTIVA DOOR EN NIEUWE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN VAN DE MONETAIRE FINANCIËLE INSTELLINGEN¹
(gegevens op territoriale basis, in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Eerste negen maanden 2015	2016	p.m. Uitstaand bedrag eind september 2016
Vorming van financiële activa												
Interbancaire deposito's en leningen	132 112	- 52 044	- 98 100	- 41 725	42 257	- 62 800	- 50 831	- 4 080	- 17 918	13 326	39 917	329 916
Belgische MFI's.....	32 116	28 845	- 33 964	- 35 920	53 288	- 19 910	- 29 834	- 3 215	- 444	- 1 110	29 934	89 557
Buitenlandse MFI's	99 996	- 80 888	- 64 136	- 5 805	- 11 031	- 42 890	- 20 996	- 865	- 17 474	14 436	9 983	240 358
Leningen ²	49 840	- 7 404	- 27 456	1 370	4 209	1 337	18 679	20 023	21 665	16 055	12 718	354 810
waarvan:												
Particulieren	7 916	- 23 684	- 10 621	5 199	- 932	4 890	9 036	18 685	14 536	12 549	6 741	158 396
Niet-financiële ondernemingen.....	10 130	7 722	- 4 953	- 2 378	3 037	- 175	2 240	- 1 502	2 733	2 021	2 169	104 138
Schuldbewijzen.....	3 429	42 162	8 658	- 2 505	26 670	- 23 433	- 15 223	- 15 381	1 502	1 589	14 966	269 948
waarvan:												
Overheid.....	- 15 113	1 332	8 288	5 707	5 822	6 835	- 7 089	- 5 964	12 723	10 234	9 317	88 260
Buitenland	16 662	5 007	- 24 556	- 12 317	9 207	- 33 605	- 2 034	- 2 897	- 5 559	- 3 415	1 823	111 393
Overige activa.....	31 708	37 948	- 57 988	- 12 179	36 627	- 45 134	- 25 679	60 884	- 43 138	- 20 553	27 346	309 685
Totaal.....	217 089	20 663	- 174 887	- 55 038	109 763	- 130 031	- 73 053	61 446	- 37 889	10 417	94 947	1 264 359
Particulieren	8 483	- 23 506	- 11 664	4 890	- 835	4 691	9 174	18 007	13 878	12 029	6 754	158 918
Niet-financiële ondernemingen.....	10 558	12 443	- 10 630	- 4 129	3 250	1 237	2 133	- 579	2 437	2 419	3 120	109 759
Overheid	- 14 598	2 965	4 598	8 634	13 024	5 816	- 4 949	- 3 577	10 851	10 227	12 508	131 604
Financiële instellingen	72 585	115 388	- 42 360	- 36 756	81 164	- 70 667	- 76 144	61	- 13 371	- 8 468	35 079	260 817
Buitenland.....	140 060	- 86 628	- 114 831	- 27 677	13 160	- 71 107	- 3 268	47 534	- 51 685	- 5 791	37 485	594 590
Nieuwe financiële verplichtingen												
Interbancaire deposito's en leningen	111 645	- 97 289	- 132 227	- 60 848	57 763	- 64 008	- 72 330	- 13 454	- 9 929	1 208	66 015	284 972
Belgische MFI's.....	32 116	28 845	- 33 964	- 35 920	53 288	- 19 910	- 29 834	- 3 215	- 444	- 1 110	29 934	89 557
Buitenlandse MFI's	79 530	- 126 134	- 98 263	- 24 929	4 475	- 44 098	- 42 496	- 10 239	- 9 485	2 317	36 082	195 414
Chartaal geld en deposito's ²	63 611	96 071	17 675	15 010	14 887	55 709	28 386	21 454	20 186	20 474	7 775	451 448
waarvan:												
Particulieren	9 776	9 631	17 131	18 685	12 375	21 093	18 503	14 822	9 113	9 091	11 108	371 237
Niet-financiële ondernemingen.....	8 460	- 4 919	- 1 893	10 086	- 866	- 1 113	4 374	343	5 424	7 171	6 795	97 165
Schuldbewijzen	14 954	6 831	23 205	- 19 210	- 10 096	4 313	- 1 089	1 943	4 045	3 866	1 395	73 873
Overige verplichtingen	38 275	19 432	- 82 120	2 001	46 168	- 123 941	- 37 068	51 699	- 52 211	- 19 566	19 783	450 080
Totaal.....	228 485	25 045	- 173 467	- 63 048	108 722	- 127 927	- 82 102	61 641	- 37 909	5 981	94 968	1 260 372
Particulieren	15 088	13 027	21 259	13 937	13 706	13 999	16 154	8 450	6 531	7 787	7 196	390 561
Niet-financiële ondernemingen.....	12 534	- 686	- 8 504	10 088	- 558	- 1 093	4 526	1 441	5 244	6 922	6 711	99 033
Overheid	1 495	16 749	- 10 632	- 600	2 468	690	- 4 277	- 436	1 139	596	2 586	37 315
Financiële instellingen	65 412	82 006	- 61 549	- 44 741	71 271	- 71 873	- 71 698	12 232	- 3 918	5 491	28 485	204 649
Buitenland.....	133 957	- 86 050	- 114 040	- 41 732	21 834	- 69 649	- 26 807	39 954	- 46 906	- 14 815	49 989	528 815
Financieel saldo ³	- 11 397	- 4 383	- 1 420	8 010	1 041	- 2 104	9 048	- 195	20	4 436	- 21	3 986

Bron: NBB.

1 Kredietinstellingen, monetaire ICB's en monetaire autoriteiten.

2 Voortvloeiend uit andere dan interbancaire operaties.

3 De saldi van de financiële rekeningen van de binnenlandse sectoren stemmen niet overeen met het financieringsvermogen of de financieringsbehoeften zoals opgetekend in de reële rekeningen, dit vanwege de verschillen tussen het tijdstip waarop de transacties in de beide rekeningen worden geregistreerd, statistische aanpassingen en vergissingen en weglatingen.

TABEL 28 VORMING VAN FINANCIËLE ACTIVA DOOR EN NIEUWE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN VAN DE NIET-MONETAIRE FINANCIËLE INSTELLINGEN
(in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015	2016	Eerste negen maanden	p.m. Uitstaand bedrag eind september 2016
Niet-monetaire beleggingsfondsen													
Vorming van financiële activa.....	- 1 920	- 14 354	298	- 4 399	- 11 677	- 1 662	11 614	13 272	7 227	5 943	4 801	140 486	
Deposito's	- 6 996	- 2 990	- 3 331	- 4 123	- 2 134	- 1 853	- 1 203	180	613	1 602	401	7 419	
Schuldbewijzen	7 450	- 1 192	6	- 323	- 3 221	- 3 628	911	148	1 306	524	- 853	29 119	
Aandelen en overige deelnemingen	- 4 320	- 1 170	4 048	- 1 793	- 5 186	3 882	2 064	4 885	- 5 570	- 6 805	3 884	42 287	
Participaties in beleggingsfondsen	- 141	- 5 350	1 296	2 405	- 333	1 076	9 980	7 679	11 673	8 590	1 224	57 103	
Andere activa ¹	2 086	- 3 652	- 1 720	- 565	- 804	- 1 139	- 138	380	- 794	2 033	145	4 557	
Nieuwe financiële verplichtingen	- 1 851	- 13 982	267	- 4 337	- 12 001	- 1 688	11 693	13 261	7 149	5 860	4 738	140 782	
Deelbewijzen uitgegeven door:	- 3 269	- 11 868	- 437	- 3 798	- 11 684	- 1 552	10 941	12 832	6 949	2 630	3 780	137 039	
Obligatie-ICB's.....	- 397	- 223	1 447	- 998	- 1 011	761	1 448	1 381	3 514	2 109	- 1 452	17 776	
Aandelen-ICB's	- 689	- 2 701	3 873	- 1 033	- 4 152	4 129	1 814	3 453	- 5 850	- 6 766	3 959	31 880	
Pensioenspaarfondsen	- 323	684	856	476	298	128	236	362	278	63	301	17 403	
Andere ICB's	- 1 860	- 9 628	- 6 612	- 2 243	- 6 820	- 6 570	7 443	7 635	9 008	7 224	971	69 981	
Andere verplichtingen ¹	1 419	- 2 114	704	- 539	- 317	- 136	753	429	200	3 230	958	3 743	
Financieel saldo.....	- 70	- 372	31	- 62	324	26	- 79	11	78	83	63	- 296	
Verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen													
Vorming van financiële activa.....	16 690	7 707	14 298	14 506	9 984	7 741	5 227	9 692	7 524	3 793	7 815	352 117	
Chartaal geld en deposito's.....	- 1 083	2 060	- 3 173	- 1 069	2 680	- 1 622	- 907	1 230	124	- 267	1 334	13 363	
Schuldbewijzen	14 867	5 230	17 399	16 447	7 280	4 753	- 2 314	1 590	3 659	1 297	- 1 531	215 985	
Leningen	- 36	1 242	769	365	483	4 350	4 062	2 733	1 931	1 104	829	26 900	
Aandelen en overige deelnemingen	1 483	3 218	- 1 725	- 709	622	623	3 540	364	- 3 009	- 1 156	- 880	22 666	
Participaties in beleggingsfondsen	1 345	- 5 672	814	- 1 032	- 2 999	136	1 992	3 457	1 900	1 960	3 312	53 855	
Andere activa ¹	115	1 629	214	503	1 918	- 499	- 1 147	318	2 918	855	4 752	19 348	
Nieuwe financiële verplichtingen	15 058	8 186	14 055	13 880	10 337	8 712	6 981	9 670	6 635	2 524	13 131	353 118	
Voorzieningen levensverzekeringen en pensioenfondsen	4 699	954	6 062	6 862	2 491	4 206	3 110	7 082	2 332	2 658	3 400	113 571	
Andere technische voorzieningen verzekeringen	8 911	4 261	6 225	7 148	4 699	5 525	2 271	2 429	883	183	6 845	186 003	
Andere verplichtingen ¹	1 447	2 971	1 769	- 130	3 147	- 1 019	1 599	159	3 419	- 317	2 886	53 544	
Financieel saldo.....	1 632	- 479	242	626	- 353	- 971	- 1 754	22	889	1 269	- 5 315	- 1 001	
Overige financiële instellingen²													
Vorming van financiële activa.....	120 312	113 608	61 690	- 7 731	81 656	- 60 027	16 896	- 18 315	- 41 924	- 22 782	- 31 884	736 369	
Chartaal geld en deposito's.....	2 974	4 331	2 743	- 8 004	2 887	1 548	5 647	5 095	1 977	1 220	7 189	52 304	
Schuldbewijzen	13 337	3 123	12 414	- 9 346	- 1 938	923	- 7 425	2 568	2 253	1 173	351	31 087	
Leningen	55 359	93 108	42 987	872	33 429	- 41 709	17 942	- 22 803	- 54 405	- 28 678	- 31 426	392 142	
Aandelen en overige deelnemingen	48 637	12 666	5 149	7 628	46 530	- 18 969	842	- 2 789	7 226	2 767	- 7 606	252 724	
Andere activa ¹	5	380	- 1 602	1 120	747	- 1 821	- 110	- 385	1 026	735	- 391	8 112	
Nieuwe financiële verplichtingen	108 046	119 209	69 887	- 10 994	87 709	- 59 497	16 553	- 27 125	- 46 279	- 23 716	- 33 197	747 669	
Schuldbewijzen	5 732	37 419	24 190	13 356	12 268	- 1 904	- 3 453	- 9 186	- 6 409	- 5 741	- 2 399	85 271	
Leningen	14 548	13 225	11 768	- 11 578	18 632	6 140	36 706	230	- 10 489	2 083	- 16 685	219 511	
Aandelen en overige deelnemingen	86 837	65 152	37 953	- 13 295	57 862	- 62 159	- 16 522	- 19 172	- 28 874	- 20 185	- 13 621	435 605	
Andere verplichtingen ¹	929	3 412	- 4 025	523	- 1 053	- 1 573	- 178	1 004	- 508	128	- 493	7 282	
Financieel saldo.....	12 265	- 5 601	- 8 197	3 263	- 6 053	- 530	343	8 810	4 355	933	1 313	- 11 300	

Bronnen: BEAMA, Belgische Vereniging van Pensioeninstellingen, FSMA, NBB.

1 Omvat de andere financiële instrumenten zoals gedefinieerd in het ESR 2010, bijvoorbeeld de financiële derivaten en transitorische posten.

2 Overige financiële intermediairs, financiële hulpbedrijven en financiële instellingen en kredietverstrekkers binnen concernverband.

TABEL 29 OVERZICHT VAN DE AAN HET TOEZICHT VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË ONDERWORPEN INSTELLINGEN¹
(eindeperiodegegevens)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Financiële holdings										
<i>Totaal</i>	7	7	6	6	7	7	7	6	7	6
Kredietinstellingen										
Kredietinstellingen naar Belgisch recht	52	51	48	48	47	42	39	37	37	34
In België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen die ressorteren onder een staat die geen lid is van de EER	9	9	9	9	9	9	10	10	10	8
In België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen die onder een andere lidstaat van de EER ressorteren	49	47	47	50	52	53	55	56	52	50
<i>Totaal kredietinstellingen</i>	110	107	104	107	108	104	104	103	99	92
Ingeschreven betalingsinstellingen naar Belgisch recht	0	0	0	0	9	10	12	11	12	16
Instellingen voor elektronisch geld naar Belgisch recht	-	2	2	2	2	2	5	5	5	5
<i>Totaal</i>	-	2	2	2	11	12	17	16	17	21
Vereffeninginstellingen naar Belgisch recht en met de vereffeninginstellingen gelijkgestelde instellingen										
<i>Totaal</i>	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2
Kaartschema's										
<i>Totaal</i>	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Retail betalingsystemen										
<i>Totaal</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Verstrekkers van diensten inzake financieel berichtenverkeer										
<i>Totaal</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Verzekерings- en herverzekeringsondernemingen										
Verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht	106	100	97	97	95	88	84	81	76	73
In België gevestigde bijkantoren van verzekeringsondernemingen die onder een andere lidstaat van de EER ressorteren	50	51	50	48	47	46	46	47	43	45
In België gevestigde bijkantoren van verzekeringsondernemingen die ressorteren onder een staat die geen lid is van de EER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Volgens specialisatie</i>										
Verzekeringsondernemingen Leven	30	30	29	28	26	24	23	23	21	22
Verzekeringsondernemingen Niet-leven	103	99	94	91	89	83	81	79	72	70
Gemengde verzekeringsondernemingen	23	22	23	24	25	25	24	24	24	24
Herverzekeringsondernemingen	0	0	1	2	2	2	2	2	2	2
<i>Totaal verzekeringsondernemingen</i>	156	151	147	145	142	134	130	128	119	118
Vrije dienstverlening										
Kredietinstellingen	522	564	571	587	641	667	673	683	709	640
Verzekeringsondernemingen	791	878	873	893	915	942	933	950	970	999
<i>Totaal vrije dienstverlening</i>	1 313	1 442	1 444	1 480	1 556	1 609	1 606	1 631	1 679	1 639
Beursvennootschappen met vergunning in België²										
<i>Totaal</i>	27	26	23	23	23	21	20	20	20	20

Bron : NBB.

1 De nominatieve lijst van de aan het toezicht van de Bank onderworpen instellingen is te raadplegen op haar website www.nbb.be.

2 In het kader van de met de FSMA overeengekomen taakverdeling ziet de Bank bovendien toe op elf bijkantoren van beleggingsondernemingen naar buitenlands recht uit landen van de EER.

TABEL 30 STRUCTUUR VAN DE BALANS VAN DE KREDIETINSTELLINGEN NAAR BELGISCH RECHT PER PRODUCT¹
 (eindeperiodegegevens, op geconsolideerde basis, in € miljard)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	September 2016
Activa										
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	320,8	213,2	156,1	195,8	174,3	130,4	117,7	91,0	82,2	94,5
Leningen en voorschotten aan andere instellingen dan kredietinstellingen	666,2	555,6	536,5	506,6	509,4	504,7	518,1	538,6	547,2	556,7
Schuldbewijzen	296,2	298,8	264,7	231,9	212,0	193,3	181,9	194,8	175,1	173,4
Eigenvermogensinstrumenten	52,8	15,9	8,8	5,8	4,7	6,3	4,1	6,1	7,2	4,7
Derivaten	120,5	223,1	135,1	133,2	167,0	120,3	64,9	83,3	62,5	67,0
Andere activa	122,0	115,6	89,3	77,7	79,8	93,7	73,9	82,5	96,1	133,4
Totaal activa	1 578,4	1 422,1	1 190,5	1 151,1	1 147,3	1 048,7	960,6	996,3	970,3	1 029,7
Passiva										
Schulden bij kredietinstellingen	431,7	276,2	167,6	177,2	128,5	115,0	103,0	90,8	82,4	103,1
Deposito's ²	582,4	557,4	541,8	511,4	513,9	508,9	525,4	566,5	587,9	595,9
p.m. Gereglementeerde spaardeposito's ²	131,1	129,2	163,5	186,4	183,7	198,0	201,5	198,2	n.	n.
Obligaties en andere schuldbewijzen	179,1	124,4	150,0	125,3	101,3	111,5	96,6	92,6	88,1	90,4
Derivaten	122,3	232,7	147,8	148,5	184,4	131,9	72,5	96,3	71,6	77,0
Achtergestelde verplichtingen	36,0	37,0	30,2	29,4	26,4	20,3	17,8	13,9	14,1	14,0
Andere passiva	159,6	145,3	99,4	102,1	140,2	100,7	83,9	70,2	60,3	78,3
Eigen vermogen en minderheidsbelang	67,3	49,1	53,7	57,2	52,8	60,4	61,4	66,0	65,8	71,1
Totaal passiva	1 578,4	1 422,1	1 190,5	1 151,1	1 147,3	1 048,7	960,6	996,3	970,3	1 029,7

Bron : NBB.

1 Gegevens opgesteld volgens de IAS/IFRS-normen.

2 Deposito's gewaardeerd tegen kostprijs.

TABEL 31

BASISCOMPONENTEN VAN DE RESULTATENREKENING VAN DE KREDIETINSTELLINGEN NAAR BELGISCH RECHT¹

(gegevens op geconsolideerde basis, in € miljard)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Eerste negen maanden	
										2015	2016
Nettoenteresultaat	13,3	14,5	14,9	13,8	14,0	13,6	13,3	14,5	14,9	11,2	11,2
Niet-nettoenteresultaten	12,6	4,2	3,3	5,6	4,7	4,5	7,0	6,2	7,1	5,6	5,5
<i>Inkomsten uit commissies</i>	6,9	6,1	5,0	4,3	4,4	4,5	5,0	5,3	5,9	4,5	4,2
<i>Gerealiseerde winsten en verliezen opactiva</i>	3,8	-3,8	-2,7	0,0	-0,8	0,0	0,8	-0,1	1,2	1,2	0,8
<i>Andere</i>	1,9	1,9	1,0	1,3	1,2	0,0	1,3	0,9	0,1	-0,1	0,5
Bankprovenu	25,9	18,7	18,2	19,3	18,7	18,1	20,3	20,7	22,0	16,8	16,6
Bedrijfskosten (-)	15,6	16,0	14,0	12,5	12,3	13,0	12,4	12,7	12,9	9,9	9,9
<i>Personneelsuitgaven</i>	8,6	8,6	7,3	6,6	6,6	6,9	6,5	6,5			
Waardeverminderingen en voorzieningen (-)	3,2	13,3	7,4	1,8	5,0	2,6	3,0	1,3	1,3	0,6	0,7
Andere inkomsten en belastingslasten (-inkomsten) op het resultaat	-0,4	-10,6	1,9	0,5	-1,0	-0,8	-1,6	-2,2	-1,7	-1,9	-1,3
Nettowinst of -verlies	6,7	-21,2	-1,2	5,6	0,4	1,6	3,3	4,5	6,1	4,4	4,8
Rendement op gemiddelde activa (in %)	0,4	-1,3	-0,1	0,5	0,0	0,1	0,3	0,5	0,6	0,6	0,6
Rendement van het gemiddeld eigen vermogen (in %)	13,2	-36,5	-2,6	10,5	0,7	3,0	5,9	7,7	10,1	9,6	10,2
Kosten- en inkomstenverhouding (in %)	60,2	85,6	76,9	64,5	65,8	72,1	60,8	61,2	58,6	58,9	59,5
Common equity Tier I ratio (in %)	-	-	-	-	-	-	-	14,7	15,4	15,0	15,4

Bron : NBB.

1 Gegevens opgesteld volgens de IAS/IFRS-normen.

TABEL 32 BELANGRIJKSTE COMPONENTEN VAN DE BALANS VAN DE VERZEKERINGSONDERNEMINGEN
(eindeperiodegegevens, op vennootschappelijke basis, in € miljard)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	September 2016 ³
Activa										
Beleggingen.....	201,7	202,7	214,9	229,5	233,8	242,1	249,6	258,3	259,7	313,2
<i>Totaal van de activiteiten met uitzondering van tak 23</i>	177,2	184,6	195,8	209,9	215,2	218,4	223,5	229,6	229,2	282,2
Aandelen ¹	19,8	13,4	11,4	11,9	9,6	9,3	11,6	12,6	13,3	23,6
Obligaties ²	130,0	136,6	151,5	165,9	172,0	173,3	171,7	173,8	171,1	213,5
Vastgoed	2,6	3,1	3,1	3,0	3,2	3,4	3,2	3,1	3,0	8,8
Beleggingen in verbonden ondernemingen.....	14,2	15,7	16,9	16,8	15,5	15,7	16,6	18,3	18,6	5,9
Hypotheaire leningen en andere	10,6	15,9	13,0	12,3	14,9	16,8	20,3	21,8	23,2	30,5
<i>Tak 23</i>	24,6	18,1	19,1	19,5	18,6	23,7	26,2	28,7	30,4	31,0
Aandelen ¹	19,5	13,6	14,9	15,2	14,6	13,7	14,7	16,3	18,5	26,5
Obligaties.....	4,6	4,2	3,9	4,1	3,6	9,1	10,7	11,6	10,9	1,7
Andere.....	0,5	0,3	0,3	0,2	0,4	0,8	0,7	0,9	1,0	2,8
Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	4,8	7,0	6,6	6,8	7,2	7,4	6,1	6,9	9,4	9,9
Vorderingen en andere activa	13,8	14,1	12,9	12,0	15,6	15,1	15,0	15,6	17,0	15,8
Totaal activa	220,4	223,8	234,4	248,5	256,6	264,5	270,7	280,8	286,0	338,9
Passiva										
Eigen vermogen	11,9	14,2	14,5	14,6	13,7	13,7	13,7	14,9	14,1	29,1
Technische voorzieningen.....	185,5	188,0	198,5	210,9	218,3	226,6	231,6	240,1	242,5	276,0
Levensverzekering (met uitzondering van tak 23)	130,6	139,4	149,2	160,4	167,7	170,9	172,6	175,4	175,3	224,9
Tak 23	24,7	18,2	19,2	19,6	18,6	23,7	26,2	28,7	30,5	30,5
Niet-levensverzekering	24,0	24,8	24,2	24,9	25,9	25,4	25,8	28,1	28,5	20,7
Andere voorzieningen	6,2	5,5	5,9	6,0	6,0	6,6	7,0	7,9	8,3	0,0
Deposito's ontvangen van herverzekeraars	2,7	4,8	4,7	4,9	5,1	5,2	4,3	3,9	6,4	7,8
Schulden	17,6	14,5	14,3	15,4	16,7	16,3	18,6	19,0	20,5	17,1
Andere passiva	2,6	2,3	2,5	2,7	2,8	2,7	2,5	2,9	2,6	8,8
Totaal passiva	220,4	223,8	234,4	248,5	256,6	264,5	270,7	280,8	286,0	338,9

Bron : NBB.

1 Inclusief aandelen in instellingen voor collectieve belegging.

2 Waaronder vastgoed voor eigen gebruik.

3 Op kwartaalbasis, tegen marktwaarde, nieuwe Solvency II-rapportage.

TABEL 33 RESULTATENREKENING VAN DE VERZEKERINGSONDERNEMINGEN
(gegevens op vennootschappelijke basis, in € miljard, tenzij anders vermeld)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Eerste negen maanden ¹	2015	2016 ²
Technische rekening levensverzekeringen												
Netto verdiende premies	21,9	19,5	18,6	18,9	18,4	20,7	15,9	16,0	15,1	10,9	10,5	
Individueel takken 21, 22 en 26	14,5	13,1	12,2	12,5	11,7	11,2	8,1	8,8	7,3	n.	n.	
Groep takken 21 en 22.....	4,2	4,4	4,6	4,6	4,6	5,0	5,4	4,9	5,0	n.	n.	
Tak 23.....	3,2	1,9	1,7	2,0	2,1	4,8	2,7	2,5	3,0	n.	n.	
Betaalde schadebedragen (-).....	13,0	15,3	13,5	12,7	15,5	18,4	18,3	18,1	19,7	15,5	11,7	
Wijziging in de technische voorzieningen (-)	13,3	2,9	11,5	11,8	6,1	9,0	4,2	5,6	2,2	0,1	0,9	
Premies na verzekerkosten	-4,4	1,3	-6,5	-5,5	-3,2	-6,6	-6,6	-7,7	-6,7	-4,6	-2,1	
Netto operationele kosten (-)	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,6	1,7	1,3	n.	
Resultaat van de verzekeringsactiviteiten vóór inkomen uit beleggingen												
beleggingen	-6,0	-0,3	-8,0	-7,1	-4,8	-8,3	-8,2	-9,3	-8,4	-5,9	n.	
Netto-inkomen uit beleggingen.....	6,9	-3,4	8,8	7,8	4,0	9,5	8,9	10,0	8,6	5,8	n.	
Technisch resultaat levensverzekeringen	1,0	-3,7	0,7	0,8	-0,7	1,3	0,6	0,7	0,2	-0,1	n.	
Technische rekening niet-levensverzekeringen												
Netto verdiende premies	9,3	9,7	9,2	9,5	10,4	10,8	11,1	12,3	12,7	9,5	8,8	
Betaalde schadebedragen (-).....	6,3	6,5	6,6	6,8	7,2	7,2	7,3	8,1	8,0	5,8	6,5	
Wijziging in de technische voorzieningen (-)	0,5	0,4	0,4	0,4	0,1	0,6	0,7	0,5	0,7	0,6	-1,1	
Premies na verzekerkosten	2,5	2,8	2,2	2,3	3,0	3,0	3,2	3,8	4,0	3,1	3,4	
Netto operationele kosten (-)	2,7	2,8	2,6	2,7	3,0	3,1	3,2	3,6	3,7	2,8	n.	
Resultaat van de verzekeringsactiviteiten vóór inkomen uit beleggingen												
beleggingen	-0,2	0,0	-0,4	-0,4	0,0	-0,1	-0,1	0,2	0,3	0,3	n.	
Netto-inkomen uit beleggingen.....	1,5	0,2	1,0	1,1	0,9	1,2	1,2	1,3	1,3	1,0	n.	
Technisch resultaat niet-levensverzekeringen	1,3	0,2	0,7	0,7	0,9	1,1	1,2	1,5	1,6	1,3	n.	
Niet-technische rekening												
Totaal technisch resultaat leven en niet-leven	2,2	-3,5	1,4	1,5	0,2	2,3	1,8	2,1	1,7	1,2	n.	
Overig netto-inkomen uit beleggingen	1,7	0,3	-0,7	0,2	-0,9	0,9	0,3	0,4	0,3	0,1	n.	
Overige resultaten	-0,1	-0,7	0,2	-0,3	-0,2	-0,7	-0,7	-1,2	-0,9	-0,7	n.	
Nettoresultaat van het boekjaar	3,8	-3,9	0,9	1,4	-0,9	2,4	1,4	1,3	1,2	0,6	n.	
p.m. Rendement van het eigen vermogen (in %).....	31,7	-27,3	6,3	9,9	-6,7	17,8	10,2	8,8	8,2	3,8	n.	
p.m. Gecombineerde ratio niet-leven (in %).....	102,1	100,2	103,8	104,5	99,6	100,9	100,6	98,5	97,7	96,9	n.	

Bron : NBB.

1 Op basis van gegevens uit de kwartaalrapportering.

2 Beperkte inlichtingen onder Solvency II.

TABEL 34

NIVEAU EN SAMENSTELLING VAN DE BESCHIKBARE SOLVABILITEITSMARGE VAN DE VERZEKERINGSONDERNEMINGEN

(eindeperiodegegevens op vennootschappelijke basis, in € miljard, tenzij anders vermeld)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	September 2016 ²
Activiteit leven										
Expliciete solvabiliteitsmarge	8,5	11,0	12,3	12,3	11,2	11,5	11,7	11,6	11,1	n.
<i>In % van de vereiste marge</i>	144	177	185	172	150	151	150	146	141	n.
Impliciete solvabiliteitsmarge	2,4	1,1	1,5	1,4	1,4	1,8	2,9	4,1	4,0	n.
Deel van de toekomstige winsten ¹	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	n.
Niet-gerealiseerde meerwaarden	2,0	0,8	1,2	1,2	1,2	1,6	2,7	3,9	3,8	n.
<i>In % van de vereiste marge</i>	41	18	23	20	18	23	37	51	51	n.
Totale solvabiliteitsmarge	11,0	12,2	13,8	13,8	12,6	13,3	14,6	15,7	15,1	n.
<i>In % van de vereiste marge</i>	185	195	208	192	169	175	187	198	192	n.
Activiteit niet-leven										
Expliciete solvabiliteitsmarge	5,7	5,8	5,1	5,0	5,3	5,4	5,5	6,4	6,1	n.
<i>In % van de vereiste marge</i>	302	301	284	274	264	255	255	275	255	n.
Impliciete solvabiliteitsmarge	0,7	0,3	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7	n.
Niet-gerealiseerde meerwaarden	0,7	0,3	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7	n.
<i>In % van de vereiste marge</i>	37	14	27	25	20	20	24	27	28	n.
Totale solvabiliteitsmarge	6,4	6,1	5,5	5,5	5,7	5,8	6,0	7,0	6,7	n.
<i>In % van de vereiste marge</i>	340	315	312	299	284	275	279	301	282	n.
Alle activiteiten samen										
Expliciete solvabiliteitsmarge	14,2	16,8	17,4	17,3	16,5	16,9	17,2	18,0	17,2	n.
<i>In % van de vereiste marge</i>	183	206	206	193	174	174	173	176	168	n.
Impliciete solvabiliteitsmarge	3,1	1,4	2,0	1,9	1,8	2,2	3,4	4,7	4,7	n.
Deel van de toekomstige winsten ¹	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	n.
Niet-gerealiseerde meerwaarden	2,7	1,0	1,7	1,7	1,6	2,0	3,2	4,5	4,5	n.
<i>In % van de vereiste marge</i>	40	17	24	21	19	23	34	46	45	n.
Totale solvabiliteitsmarge	17,3	18,2	19,4	19,2	18,3	19,1	20,5	22,7	21,8	n.
<i>In % van de vereiste marge</i>	223	223	230	214	193	197	207	221	213	165

Bron: NBB.

1 In levensverzekeringen.

2 Op kwartaalbasis, Solvency II prudentieel toezicht regime.

TABEL 35 NETTO UITGIFTEN VAN EFFECTEN¹ DOOR DE FINANCIËLE INSTELLINGEN², DE NIET-FINANCIËLE ONDERNEMINGEN EN DE OVERHEID
(in € miljoen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Eerste negen maanden 2015	2016	p.m. Uitsaard bedrag eind september 2016
Schuldbewijzen.....	33 197	67 938	70 631	13 642	25 131	16 919	5 724	6 409	14 778	12 180	27 760	709 094
Financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen.....	23 482	45 338	56 515	- 7 102	5 723	9 453	43	- 2 675	3 907	1 943	10 476	224 092
Effecten op ten hoogste een jaar	5 619	2 210	8 243	- 6 890	- 4 299	8 045	- 1 204	5 217	5 329	6 278	- 1 317	34 363
Effecten op meer dan een jaar	17 863	43 128	48 272	- 212	10 022	1 409	1 247	- 7 892	- 1 422	- 4 335	11 793	189 729
Overheid.....	9 715	22 600	14 116	20 744	19 408	7 466	5 681	9 084	10 871	10 237	17 284	485 003
Effecten op ten hoogste een jaar	4 256	18 896	- 9 907	2 104	443	- 10 111	- 7 237	1 151	- 1 603	8 414	8 498	37 858
Effecten op meer dan een jaar	5 459	3 703	24 022	18 640	18 965	17 576	12 918	7 933	12 474	1 823	8 786	447 145
Aandelen	144 127	136 231	50 428	57 918	86 813	- 67 057	- 41 172	7 451	- 13 382	- 17 322	- 20 519	1 586 423
Genoteerde aandelen.....	10 789	12 804	2 965	720	- 3 990	3 041	2 627	1 769	5 473	3 736	- 10 103	360 352
Niet-genoteerde aandelen en overige deelnemingen.....	133 338	123 427	47 463	57 198	90 803	- 70 097	- 43 798	5 682	- 18 855	- 21 058	- 10 416	1 226 071
p.m. Beroep op de effectenmarkt door de financiële instellingen en de niet-financiële ondernemingen.....	167 610	181 569	106 942	50 816	92 536	- 57 603	- 41 129	4 776	- 9 476	- 15 378	- 10 043	1 810 096

Bronnen: Euronext Brussels, FSMA, NBB.

1 Behalve derivaten en deelbewijzen van ICB's.

2 Behalve de NBB.

TABEL 36 RENTETARIEVEN
(einde kwartaal, in % per jaar)

		Rente op de interbancaire markte			Rendementspercentage op de Belgische secundaire markt voor de door de Belgische overheid uitgegeven effecten			Tienjaars referentie-OLO	
		Daggeld ¹	Driemaands ²	Driemaands schatkistcertificaten	Lineaire obligaties (OLO's)				
					Op één jaar	Op twee jaar	Op vijf jaar		
2012	K1	0,39	0,78	0,17	0,57	1,16	2,43	3,54	
	K2	0,38	0,65	0,17	0,42	0,80	2,12	3,23	
	K3	0,11	0,22	0,00	0,10	0,33	1,31	2,54	
	K4	0,13	0,19	0,00	0,03	0,10	0,90	2,04	
2013	K1	0,11	0,21	0,02	0,13	0,25	0,97	2,23	
	K2	0,21	0,22	0,04	0,21	0,47	1,52	2,61	
	K3	0,18	0,23	0,03	0,19	0,41	1,40	2,58	
	K4	0,45	0,29	0,06	0,19	0,33	1,36	2,55	
2014	K1	0,69	0,31	0,19	0,20	0,29	0,98	2,18	
	K2	0,34	0,21	0,00	0,05	0,10	0,58	1,71	
	K3	0,20	0,08	-0,04	-0,05	-0,04	0,28	1,25	
	K4	0,14	0,08	-0,07	-0,06	-0,06	0,15	0,82	
2015	K1	0,05	0,02	-0,19	-0,17	-0,15	-0,03	0,48	
	K2	-0,06	-0,01	-0,20	-0,16	-0,13	0,29	1,24	
	K3	-0,12	-0,04	-0,25	-0,20	-0,18	0,11	0,92	
	K4	-0,13	-0,13	-0,42	-0,36	-0,32	0,07	0,97	
2016	K1	-0,30	-0,24	-0,43	-0,43	-0,42	-0,24	0,50	
	K2	-0,29	-0,29	-0,64	-0,58	-0,57	-0,40	0,28	
	K3	-0,33	-0,30	-0,85	-0,63	-0,62	-0,50	0,12	
	K4	-0,33	-0,32	-0,85	-0,71	-0,66	-0,37	0,52	

Bronnen: ECB, NBB.

1 Gewogen gemiddelde rente op de interbancaire markt van het eurogebied voor in euro luidende blanco (d.w.z. zonder effectenwaarborg) dagtransacties (Eonia).

2 Gemiddeld rentetarief geafficheerd op de interbancaire markt van het eurogebied voor in euro luidende driemaands blancotransacties (Euribor).

